
OMAVALVONTASUUNNITELMA

Honkakoti

KANTA-HÄMEEN HYVINVOINTIALUE

PÄIVITETTY: 8.8.2024

Sisällysluettelo

1	Palveluntuottajaa koskevat tiedot	1
2	Omaevalvontasuunnitelman laatiminen	2
3	Toiminta-ajatus, arvot ja toimintaperiaatteet	2
4	Riskienhallinta	5
5	Asiakkaan ja potilaan asema sekä oikeudet	9
6	Palvelun sisältö	15
7	Henkilöstö	23
8	Toimitilat.....	27
9	Asiakas- ja potilastietojen käsittely, kirjaaminen ja tietosuoja	29
10	Yhteenveto kehittämissuunnitelmasta	30

1 Palveluntuottajaa koskevat tiedot

<p>Palveluntuottaja Kanta-Hämeen hyvinvointialue Postiosoite: Viipurintie 1–3, 13200 Hämeenlinna omahame(at)omahame.fi 03 629 629 (vaihde)</p>
<p>Palveluntuottajan Y-tunnus 3221307–8</p>
<p>Tulosalue Perhe- sosiaali- ja vammaistyö</p>
<p>Palveluyksikön nimi Honkakoti</p>
<p>Palveluyksikössä tuotettavat palvelut ja asiakaspaikkamäärä Honkakoti tuottaa ympärivuorokautista palveluasumista yhdeksälle (9) kehitysvammaiselle henkilölle. Honkakodissa on myös kaksi (2) intervallihuonetta tilapäistä asumista varten. Intervallijaksolla voi olla yksi asiakas kerrallaan. Samassa pihapiirissä sijaitseva Mäntykoti tarjoaa yhteisöllistä asumista yhdelletoista (11) kehitysvammaiselle henkilölle kahdessa rivitalokompleksissa.</p>
<p>Palveluyksikön tai toimipisteiden osoite tai osoitteet Honkakoti Tapailankuja 3 Mäntykoti Aarnenkuja 3 B - C 14 200 Turenki</p>
<p>Palveluyksikön vastuhenkilö Liisa Matikainen, lähijohtaja Puhelin 050 325 7017 Sähköposti liisa.matikainen@omahame.fi</p>

<p>Alihankintana ostetut palvelut ja niiden tuottajat</p> <p>Kiinteistöhuolto Janakkalan Mökki- ja Kiinteistöpalvelu Ay Y-tunnus: 2392456–4</p> <p>Ateriapalvelut Compass Group</p> <p>Lääketoimitukset Turengin apteekki</p> <p>Tekstiilihuolto (työvaatetus ja siivousliinat) Hämeen tekstiilihuolto Oy</p> <p>Apuvälinehuollot Apuväline Avux</p> <p>Tarvikkeet Tuomilogistiikka</p> <p>Henkilöstövuokraus Tempore</p>

Jätehuolto
Kiertokapula

Vartijankutsupainike
SOL

2 Omavalvontasuunnitelman laatiminen

Omavalvonnin suunnittelun ja seurannan vastuhenkilö tai -henkilöt

Liisa Matikainen, liisa.matikainen@omahame.fi, 050 325 7017

Suunnitelman laadintaan tai päivitykseen osallistuneet

- Henkilöstö on osallistunut omavalvontasuunnitelman laatimiseen
- Asiakkaiden tai potilaiden ja läheisten osallisuus on huomioitu omavalvontasuunnitelman laatimisessa

Suunnitelman päivitys ja seuranta

Omavalvontasuunnitelma päivitetään aina kun toiminnassa tai ohjeistuksissa tapahtuu olennaisia muutoksia tai jos vastuhenkilöitä vaihtuu. Omavalvontasuunnitelma tarkistetaan vähintään kerran vuodessa. Omavalvonnin toteutumisesta laaditaan raportti neljän kuukauden välein.

Julkisuus

Yksikön omavalvontasuunnitelma ja omavalvonnin seurantaraportit ovat nähtävillä Oma Hämeen verkkosivuilla www.omahame.fi sekä yksikössä. Omavalvontasuunnitelma on nähtävissä Honkakodin sisääntuloaulan ilmoitustaululla.

3 Toiminta-ajatus, arvot ja toimintaperiaatteet

Yksikön tuottamat palvelut ja toiminta-ajatus

Honkakoti tuottaa ympärivuorokautista palveluasumista ja yhteisöllistä asumista kehitysvammaisille tai vammautuneille asiakkaille, jotka eivät tule toimeen yleisten palvelujen turvin.

Vammaispalveluiden toiminta kattaa sekä vammaispalvelulain että kehitysvammalain mukaisten palveluiden järjestämisen. Vammaispalvelut ovat erityispalveluja, joita järjestetään, kun asiakas ei saa riittävää apua ja tukea kevyemmistä tukitoimista, kuten kotiin vietävistä palveluista tai omaishoidon tuesta. Vammaisilla henkilöillä on oikeus yhdenvertaisuuteen, syrjimättömyyteen ja osallisuuteen. Vammaispalvelut vastaavat näiden oikeuksien toteutumisesta turvaamalla riittävät palvelut ja tukitoimet.

Asiakkaan saama ohjaus ja tuki suunnitellaan yksilöllisesti kunkin asiakkaan tarpeiden ja toiveiden mukaisesti. Honkakoti on asiakkaan loppuelämän koti, jossa asiakkaan saamaa palvelua tehostetaan tuentarpeen kasvaessa. Perustehtävänä on turvata asiakkaan yksilöllinen, omannäköinen arki, jossa asiakkaan itsemäärääminen ja osallisuus ympäröivään yhteiskuntaan toteutuvat tarvittavin tukitoimin.

Lähtökohtana asiakkaan kohtaamiseen on asukkaan yksilöllisten voimavarojen hyödyntäminen sekä toiveiden ja tarpeiden kuuleminen ja tunnistaminen. Honkakodissa asukkaiden omannäköisen elämän varmistaa motivoitunut ja työhön sitoutunut henkilökunta, sekä laadukas tiimi- ja omaohjaajatyöskentely.

Honkakodin toiminnan perustana ovat lainsäädäntö ja laatusuositukset, kuten:

- Vammaispalvelulaki 3.4.1987/380
- Laki kehitysvammaisten erityishuollosta 519/1977
- Vanhuspalvelulaki, ts. Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista 28.12.2012/980
- Sosiaalihuoltolaki 30.12.2014/1301
- Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 22.9.2000/812
- Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi STM 2013.11
- Hallintolaki 434/2003
- Suomen perustuslaki 11.6.1999/731, STM 2021
- Turvallinen lääkehoito – opas lääkehoitosuunnitelman laatimiseen

Arvot ja toimintaperiaatteet

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen arvot ovat:

Yhdenvertaisuus. Hyvinvointialueella järjestetään kaikille kantahämäläisille asukkaiden palvelutarpeen mukaan rakennetut palvelut siten, että asiakasryhmien väliset palveluerot minimoidaan.

Asiakaslähtöisyys. Asiakas on keskipiste ja palvelut ovat asiakasta varten. Asiakaslähtöisyys merkitsee asiakkaan voimavaroista lähtevää osallisuutta ja kumppanuutta. Asiakas otetaan mukaan palvelujen kehittämiseen, suunnitteluun ja toimeenpanoon. Asiakkaan hyvinvointi tehdään yhdessä.

Vaikuttavuus. Hyvinvointialueella käytetään näyttöön perustuvia vaikuttavimpia toimintatapoja, jotka luovat lisäarvoa asiakkaalle. Vaikuttavuus on toiminnan tai palvelun aikaansaama muutos asiakkaan tilassa.

Rohkeus. Hyvinvointialueella on kyky muutokseen sekä kyky kokeilla erilaisia toimintatapoja ja valita niistä toimivat. Se on myös kykyä päättää ja toimia.

Hyvinvointialueen arvot käydään yksikössä läpi vähintään kerran vuodessa.

Arvot näkyvät toiminnassamme seuraavasti:

1.) **Yhdenvertaisuus:** Toimintaperiaatteita ovat tasa-arvoisuus, oikeudenmukaisuus, yksilöllisyys ja ihmisen kunnioittaminen. Asukas kohdataan hänen ikänsä ja elämäkokemuksensa huomioiden. Pyrimme siihen, että asukas saa meiltä oikea-aikaiset ja oikeanlaiset, tarvetta vastaavat ja riittävät ympärivuorokautiseen asumiseen kuuluvat palvelut. Asukkaamme saavat palveluja tasapuolisesti.

Jokaisella asukkaalla taataan turvallinen asuinympäristö ja mielekäs vapaa-aika. Asukkaille pyritään takaamaan mahdollisimman tasapuolinen virikeympäristö. Jokaisella asukkaalla tulee olla yhtäläinen mahdollisuus vapaa-ajan aktiviteetteihin, osallistumiseen ja osallisuuteen, jonka turvaamiseksi jokaisella asukkaalla on oikeus vapaa-ajanavustajaan.

Honkakodissa pyritään siihen, että jokainen asukas saa vuorollaan yksilöllistä omaohjaaja-aikaa. Omaohjaajuudella pyritään varmistamaan, että jokainen asukas tulee kohdattua yksilöllisesti ja kiireettömästi, ja että jokaisella asukkaalla on erityinen asiantuntija, joka on perehtynyt juuri hänen tarpeisiinsa, toiveisiinsa ja kiinnostuksenkohteisiinsa.

Yhdenvertaisuus tarkoittaa arjen ohjaustyössä sitä, että myös ne asukkaat, joilla ei ole aktiivisia läheisiä, vapaa-ajanavustajia tai jotka eivät itsenäisesti pysty osallistumaan, saavat apua ja tukea aktiviteetteihin ja osallistumiseen, osallisuuden ja hyvän elämänlaadun varmistamiseksi. Ohjaustyössä pyritään huomioimaan myös, että jokainen kohtaaminen – esim. perushoidollisen

avustamisen ja ohjauksen lomassa – on asukkaan omaa erityistä aikaa, jossa hänet kohdataan ja hän tulee kuulluksi omana itsenään. Honkakodissa ei puhuta asukkaan yli toiselle ohjaajalle, ja meillä on aikaa asukkaalle. Meillä ei ole tekemällä tehtyä kiireentuntua. Ohjaajat kunnioittavat omalla toiminnallaan ja käyttäytymisellään asukkaiden kotirauhaa.

2.) **Asiakaslähtöisyys:** Toiminta määräytyy asukkaan tarpeista elämän eri tilanteissa, ja se määritellään yksilöllisissä palvelu- ja ohjaussuunnitelmissa. Asukas osallistuu omien palvelujensa ja oman elämänsä suunnitteluun aktiivisesti. Ohjaustyössä huomioidaan asukkaan itsemääräämisoikeuteen ja osallisuuteen liittyvät näkökohdat keskeisinä toimintaa määrittävinä tekijöinä.

Asukkaan omatoimisuutta tuetaan Honkakodissa välttämällä tarpeetonta puolesta tekemistä. Asukasta tuetaan ja kannustetaan. Hänelle annetaan rauha tehdä itse, ja myös oikeus kokeilla ja epäonnistua. Asukas on palvelu- ja hoitosuunnitelmia tehtäessä itse aktiivisesti mukana. Asukasta kannustetaan ja tarvittaessa tuetaan ja autetaan tuomaan esille omat tarpeensa ja toiveensa palvelujen sisällöstä.

Honkakodissa järjestetään vähintään kerran kuukaudessa asukasparlamentiksi kutsuttu kokous, jossa asukkaille tiedotetaan yhteisistä asioista ja tapahtumista. Asukasparlamentissa asukkaita kannustetaan ja tarvittaessa avustetaan (esim. kuvien avulla) antamaan palautetta, esittämään ideoita ja toiveita sekä osallistumaan yhteisöllisen arjen sekä yksikössä järjestettävien tapahtumien suunnitteluun.

Honkakodissa asukkaan itsemääräämisoikeuden toteutumista tuetaan vahvasti. Jokaisella asukkaalla on halutessaan oikeus kotipäivään kerran viikossa. Kotipäivä toteutetaan asukkaan tarpeiden ja toiveiden pohjalta. Kotipäivänä asukas saa yksilöllistä ohjausta ja tukea arjen askareissa ja asioinnissa.

3.) **Vaikuttavuus:** Palvelun tarkoituksena on tarjota laadukasta palveluasumista kehitysvammaisille henkilöille. Palvelujen tarkoituksena on hyvän elämänlaadun turvaaminen ja mahdollistaminen jokaisen asukkaan itsemääräämisoikeutta tukien. Honkakoti kantaa vastuunsa Oma Hämeen palvelukokonaisuuden vammaispalveluja tuottavana yksikkönä, sitoutuen sen arvoihin ja laatuvaatimuksiin. Toimintamme ensisijaisena tavoitteena on asukkaan hyvä elämä.

4.) **Rohkeus:** Honkakodissa uskalletaan elää tässä päivässä, sekä katsoa rohkeasti tulevaisuuteen. Otamme vastaan jatkuvan kehittymisen haasteen, niin että palvelumme vastaisivat kulloisiakin palveluodotuksia ja muovautuisi ketterästi asiakkaiden tarpeita ja ajan haasteita vastaavaksi palvelukokonaisuudeksi. Honkakodin työntekijät ovat sitoutuneita kehittämään ja kehittymään. Olemme avoimia muutoksille, toimimme aktiivisesti asukkaiden hyvän elämän parhaaksi ja uskallamme tehdä rohkeitakin päätöksiä. Asukas on meillä aina päähenkilö.

4 Riskienhallinta

Luettelo asiakas- ja potilasturvallisuuteen liittyvien riskienhallinnan ja omavalvonnan toimeenpanon ohjeista ja suunnitelmista

- perehdytysuunnitelma
- koulutusuunnitelma
- tietoturva- ja tietosuojaohje
- valmiussuunnitelma
- pelastussuunnitelma
- poistumisturvallisuusselvitys
- omavalvontaohjelma ja asiakas- ja potilasturvallisuussuunnitelma
- infektioidentorjunnan ohjeistus
- lääkehoitosuunnitelma
- ohjeet rajoitustoimenpiteiden käytöstä
- talouskeittiön omavalvontasuunnitelma
- menettelytapaohje uhka- ja väkivaltatilanteita varten

Riskien, poikkeamien ja epäkohtien tunnistaminen ja ilmoittaminen

Kanta-Hämeen hyvinvointialueella on käytössä kokonaisvaltainen toiminnan ja johtamisjärjestelmän riskienhallinta. Ohjeet riskienhallintaan löytyvät henkilöstölle [intranetistä](#).

Asiakas- ja potilasturvallisuusriskien ja poikkeamien tunnistamisessa hyödynnetään useista eri tietolähteistä saatavaa tietoa. Näitä ovat:

- vaaratapahtumailmoitukset
- henkilöstön epäkohtailmoitukset
- asiakas- ja potilaspalautteet
- erilaiset selvitykset ja tutkinnat
- riskien arvioinnit
- muistutukset, kantelut ja korvatut potilasvahingot
- erilaiset seurantamittarit.

Kanta-Hämeen hyvinvointialueella vaara- ja haittapahtumien ilmoittamiseen, käsittelyyn ja raportointiin hyödynnetään Awanic Oy:n HaiPro -järjestelmää. Henkilöstön tulee ilmoittaa järjestelmään havaitsemistaan vaaratapahtumista ja läheltä piti-tilanteista. Myös asiakkaat, potilaat ja heidän läheisensä voivat ottaa esille turvallisuudessa havaitsemansa puutteet ja tehdä vaaratilanneilmoituksen Oma Hämeen verkkosivujen kautta tai halutessaan paperisella lomakkeella.

Jokaisen palveluyksikön henkilöstöön kuuluvan tai vastaavissa tehtävissä työskentelevän on ilmoitettava viipymättä salassapitosäännösten estämättä yksikön vastuuhenkilölle, jos hän tehtävissään huomaa tai saa tietoonsa epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan asiakkaan tai potilaan sosiaali- tai terveydenhuollon toteuttamisessa taikka muun lainvastaisuuden. Ilmoitusvelvollisuus perustuu lakiin sosiaali- ja terveystalouden valvonnasta (741/2023, §29). Työntekijä ei kohdistakaan ilmoituksen tekemiseen henkilöön kielteisiä vastatoimia tehdyn ilmoituksen seurauksena. Sosiaalihuollon palveluissa ilmoitus voidaan tehdä SPro-järjestelmään.

Lähijohtajan vastuulla on perehdyttää henkilökunta omavalvonnan periaatteisiin ja toimeenpanoon. Henkilökunnalla on lain mukainen velvollisuus ilmoittaa asiakasturvallisuutta koskevista epäkohdista ja niiden uhista. Riskienhallinta ja omavalvonta ovat jokapäiväistä työtä arjen palveluissa.

Honkakodin henkilökunta ilmoittaa havaitsemistaan riskeistä ja epäkohdista lähijohtajalleen välittömästi. Havaituista poikkeamista kirjataan myös HaiPro- tai SPro-ilmoitus. Toiminnan riskit

voivat olla sisäisiä, ulkoisia tai ulkopuolisille aiheutuvia. Riskit (palveluun, lääkehoitoon, toimintaympäristöön liittyvät riskit, asiakkaan itse aiheuttamat riskit sekä muut riskit) tunnistetaan ja käsitellään henkilöstöpalaverissa lähijohtajan kanssa sekä tarvittaessa ylemmän johdon kanssa.

Pyrkimyksenä on rakentava ja keskusteleva ilmapiiri, jossa huomio kohdistetaan epäkohtien taustalla olevien tekijöiden löytämiseen ja yhdessä suunniteltuihin ratkaisuihin, joiden tavoitteena on koko työyhteisön oppimis- ja kehitymisprosessi kohti arvolähtoisempää ajattelu- ja toimintakulttuuria.

Riskienhallinnan laatua ja asiakasturvallisuutta parannetaan tunnistamalla jo ennalta kriittisiä työvaiheita, joissa toiminnalle asetettujen vaatimusten ja tavoitteiden toteutuminen on vaarassa. Riskienhallintaan kuuluu suunnitelmallinen toiminta epäkohtien ja todettujen riskien poistamiseksi tai minimoimiseksi. Osana riskienhallinnan toimeenpanoa toteutuneet haittatapahtumat kirjataan, analysoidaan, raportoidaan ja toteutetaan korjaavat toimenpiteet.

Arvot ja toimintaperiaatteet muodostavat perustan yksikön tavoitteille ja toimintatavoille. Arvot pyritään huomioimaan kaikissa toiminnan vaiheissa, muun muassa asukkaiden, omaisten ja työkavereiden kohtaamisessa. Arvojen toteutumista seurataan sisäisesti muun muassa asukas-, omais- ja henkilöstökyselyissä sekä palautteissa.

Esihenkilö käy työyksikön tiimipalaverissa arvokeskustelun vuosittain. Arvokeskustelun puitteissa Oma Hämeen arvot avataan, ja niiden merkityksestä yksilön ja tiimin toimintaan keskustellaan rakentavasti. Esihenkilö ohjeistaa työntekijöitä menettelytavoista, joilla arvojen vastaiseen toimintaan puututaan, ja miten havaituista epäkohdista ilmoitetaan. Kaikkien nähtävillä on Oma Hämeen laatima *Häirinnän tai epäasiallisen kohtelun selvittelyprosessi-kaavio*.

Arvojen, toimintaperiaatteiden ja/tai turvallisuuskulttuurin vastaisesti toimivan työntekijän kanssa Honkakodin lähijohtaja käy viipymättä tarvittavat keskustelut ja toimet, käyttäen työkaluna Oma Hämeen linjauksen mukaisia työnjohdollisia puuttumisen keinoja. Tarvittaessa lähijohtaja saa tukea omalta esihenkilöltään ja Oma Hämeen henkilöstöhallinnon asiantuntijoilta.

Riski, poikkeama, epäkohta tai ilmoitusvelvollisuus	Ilmoittamistapa	Ilmoitus viranomaiselle (tarvittaessa)
Asiakas- ja potilasturvallisuuden vaaratapahtumat	HaiPro	
Vakava vaaratapahtuma	HaiPro, Asiakas- ja potilasturvallisuusyksikkö	Aluehallintovirasto/Valvira
Epäkohta asiakkaan / potilaan sosiaali- tai terveydenhuollon toteuttamisessa (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta 741/2023, § 29)	SPro, palveluyksikön vastuuhenkilö	Aluehallintovirasto
Ilmoitus tuentarpeessa olevasta henkilöstä	Oma Hämeen verkkosivut / Tuen tarpeen ilmoitukset	
Työturvallisuusilmoitus ja riskienhallinta	HaiPro / WPro	Fimea, Aluehallintovirasto

Riski, poikkeama, epäkohta tai ilmoitusvelvollisuus	Ilmoittamistapa	Ilmoitus viranomaiselle (tarvittaessa)
Tietoturva- ja tietosuojapoikkeamat	HaiPro, tietosuojavastaava	Tietosuojavaltuutettu
Terveyden- ja sosiaalihuollon hoitoilmoitukset	HILMO	THL
Lääkkeiden ja rokotusten haittavaikutukset	Fimean haittavaikutusilmoitus	Fimea
Lääkkeiden tuotevirhe-epäily	Sairaala-apteekki, apteekki. khks(at)omahame.fi	
Lääkinnällisten laitteiden poikkeamat	HaiPro	Fimea
Asiakas- ja potilastietojärjestelmän vaaratilanteet	HaiPro	Fimea ja Valvira
Säteilyvaarapoikkeama	Intranet / Ilmoitus säteilyturvallisuuspoikkeamasta	STUK
Hoitoon liittyvät infektiot	SAI-järjestelmä, prevalenssitutkimukset	
Yleisvaaralliset ja valvottavat tartuntataudit	Ilmoitus hyvinvointialueen tartuntataudeista vastaavalle lääkärille tartuntataudit(at)omahame.fi, tartuntatautirekisteri: lääkärin tartuntatauti-ilmoitus ja tartuntatautiepäily	THL
Ruoka- ja vesivälitteiset epidemiat	Ilmoitus hyvinvointialueen tartuntataudeista vastaavalle lääkärille tartuntataudit(at)omahame.fi	Ruokavirasto ja THL
Ilmeinen palonvaara tai muu onnettomuusriski rakennuksessa tai asunnossa (Pelastuslaki 42 §)	Pelastustoimen lomake	
Henkilöstöön kohdistuva epäasiallinen käytös tai häirintä	HaiPro	Aluehallintovirasto
Vakava väärinkäytös tai korruptioepäily	Falcony väärinkäytösten ilmoituskanava	

Riskien ja esille tulleiden epäkohtien käsittely

HaiPro-vaaratapahtumailmoitukset

Honkakodin lähijohtaja vastaa vaaratapahtumailmoitusten käsittelystä. Vaaratapahtumailmoitukset otetaan käsittelyyn viipymättä, tai viimeistään kahden viikon kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta. Vaaratapahtumaraportit käsitellään henkilöstön kanssa aina seuraavassa mahdollisessa tiimipalaverissa. HaiPro-järjestelmä ilmoittaa automaattisesti uudesta raportista.

Lähijohtaja aloittaa haittatapahtumailmoituksen käsittelyn arvioimalla, onko kyseessä palaute, haittatapahtuma, läheltä piti -tilanne vai prosessipoikkeama, sekä arvioi tapahtuman haitta-asteen.

Lähijohtaja käy ilmoitukset läpi rakentavasti keskustellen työntekijöiden kanssa. Tarvittaessa lähijohtaja ohjaa käsittelyprosessin ylemmälle johdolle tai asiantuntijoille. Muutos- ja kehitystoimet vastaavien vaara- tai haittatapahtumien ehkäisemiseksi laaditaan tiimin kanssa yhteisesti sopien. Sovitut kehittämistoimenpiteet kirjataan tiimipalaverimuistioon, johon kaikilla työntekijöillä on velvoite perehtyä sekä velvollisuus sitoutua noudattamaan yhdessä sovittuja pelisääntöjä. Tiimipalaverimuistiot kuitataan lukukuittauksella.

Työntekijät kirjaavat haittatapahtumat ja läheltä piti -tilanteet HaiPro -ohjelmaan, ja asukkaaseen kohdistuneet haittatapahtumat myös LifeCare -ohjelman hoitotyön VAMHOI-lehdelle. HaiPro -ilmoituksen teko opastetaan työntekijälle osana perehdytysprosessia, ja esihenkilö kannustaa poikkeamailmoitusten tekemiseen turvallisuuskulttuurin kehittämiseksi sekä asukkaiden hyvän kohtelun turvaamiseksi.

Honkakodin haittatapahtuma ja läheltä piti -tilanteiden työyhteisökäsittely on auttanut tunnistamaan riskejä, joihin puuttumalla ja korjaavia toimia suunnittelemalla, on kyetty parantamaan yksikön turvallisuuskulttuuria. Tästä esimerkkinä toimii työvuoron lääkevastuutyöntekijän tehtävänkuvan kirkastaminen ja auki kirjoittaminen. Lääkevastuutyöntekijän roolia on vahvistettu sopimalla, että hän pitää yksin hallussaan lääkeavaimia ja annostelee lääkkeitä työvuorossaan. Hänellä on velvollisuus tarkastaa dosetit lääkkeenjakoajankohtien jälkeen. Lääkevastuutyöntekijän tehtävänkuvan tarkentaminen sekä vastuun korostaminen ja keskittäminen on auttanut vähentämään etenkin lääkkeiden antamiseen liittyviä poikkeamia.

Kanta-Hämeen hyvinvointialueella suoritetaan vakavien vaaratapahtumien tutkintaa asiakas- ja potilasturvallisuusyksikön koordinoimana. Tutkinnan käynnistämistä harkitaan aina, kun asiakkaalle tai potilaalle on tapahtunut hoidon aikana haittatapahtuma, josta on ollut asiakkaalle tai potilaalle vakavia seurauksia. Tutkinnan voi käynnistää myös tilanne, josta ei ole tullut asiakkaalle tai potilaalle vakavia seurauksia, mutta tilanne on muuten usein toistuva tai koskettaa useampaa yksikköä. Vaaratilanteet, joista oli tai olisi voinut olla vakava seuraus, otetaan heti käsittelyyn.

Haittatapahtumailmoituksen tehneelle asiakkaalle ja/tai omaiselle vastataan kirjallisesti tapahtuman käsittelystä sekä tehdyistä toimenpiteistä.

Henkilöstön epäkohtailmoitukset

Henkilöstön epäkohtailmoitukset otetaan yksikön johdon käsittelyyn viipymättä. Yksikön vastuuhenkilö tiedottaa saapuneesta ilmoituksesta omaa lähijohtajaansa, ja he määrittelevät toimenpiteet, joilla epäkohta, epäkohdan uhka tai lainvastaisuus korjataan.

Ilmoituksen vastaanottaneen henkilön on ilmoitettava ja ilmoituksen tehnyt henkilö voi ilmoittaa asiasta salassapitosäännösten estämättä [Aluehallintovirastoon](#) tai [Valviraan](#), jos epäkohta tai ilmeisen epäkohdan uhkaa taikka muuta lainvastaisuutta ei korjata viivytyksettä.

5 Asiakkaan ja potilaan asema sekä oikeudet

Asiakkaan ja potilaan palvelua koskeva suunnitelma

Uudelle asukkaalle laaditaan aina palvelusuunnitelma. Palvelusuunnitelmaa päivitetään palvelutarpeen muuttuessa ja tarvittaessa. Palvelusuunnitelmapalaverin koollekutsuu ja palvelusuunnitelman laatii tavanomaisesti Oma Hämeen vammaispalveluiden asiakasohjausyksikön palveluohjaaja tai sosiaalityöntekijä. Omaohjaajat seuraavat palvelusuunnitelman toteutumista osana työnkuvaansa, ja ottavat yhteyttä asiakaspalveluohjaukseen itsenäisesti tai lähijohtajan välityksellä, mikäli asiakkaan palvelutarpeen muuttuminen edellyttää suunnitelman päivittämistä.

Honkakodin lähijohtaja on omalta osaltaan edistänyt asukaskohtaisten palvelusuunnitelmien päivittämistä olemalla yhteydessä asiakkaiden vastuutyöntekijään, ja toimittamalla omatyöntekijälle listan asukkaista sekä palvelusuunnitelmien edellisistä päivitysajankohdista.

Palvelutarpeen arviointi tehdään asiakkaan elämäntilanteen edellyttämässä laajuudessa yhteistyössä asiakkaan ja tarvittaessa hänen omaisensa ja läheisensä sekä muiden toimijoiden kanssa. Arviointia tehtäessä pyritään kunnioittamaan asiakkaan itsemääräämisoikeutta ja otetaan huomioon hänen toiveensa, mielipiteensä ja yksilölliset tarpeensa. Arviointi toteutetaan ilman aiheetonta viivytystä.

Palvelutarpeen arvioinnin lähtökohtana on henkilön oma näkemys voimavaroistaan ja niiden vahvistamisesta. Palvelutarpeen arviointi kattaa kaikki toimintakyvyn ulottuvuudet, joita ovat fyysinen, psyykinen, sosiaalinen ja kognitiivinen toimintakyky. Arviointia tehtäessä huomioidaan omatoimiseen selviytymiseen vaikuttavat tekijät sekä sosiaalisten kontaktien tuoma tuki arjessa selviytymiseen. Arviointi on asiakkaan ja työntekijän välistä vuorovaikutusta, jossa yhdessä asiakkaan kanssa pyritään löytämään asiakkaan tarvitsemat palvelut lakien ja säädösten mukaisesti.

Palvelusuunnitelmapalaverissa on aina mukana omaohjaaja asumisyksiköstä. Hänen tehtävänä on kirjata palaverissa sovitut yhteiset linjat LifeCaren VAMHOI -lehdelle, sekä päivittää samassa yhteydessä asukkaan hoito- ja IMO-suunnitelmat (yksikön suunnitelmat), jotta sovitut muutokset ja toimintatavat tulevat osaksi arkipäivän hoito- ja ohjaustyötä.

Asukas on aina mukana palvelusuunnitelmaa laadittaessa, ja hänen toiveensa ja mielipiteensä kirjataan suunnitelmiin. Mikäli asukas ei itse kykene ilmaisemaan omia toiveitaan ja tahtoaan puhumalla tai vaihtoehtoisia kommunikaatiomenetelmiä käyttäen, selvitetään niitä omaisilta tai läheisiltä. Asukkaalle ja hänen omaisilleen annetaan palveluihin liittyvää ohjausta ja neuvontaa suunnitelman päivityksen yhteydessä.

Jokaisen ohjaajan velvollisuus on perehtyä ajantasaisiin asiakirjoihin. Sovituista käytänteistä ja henkilökunnan näkemyksistä keskustellaan yhteisesti myös henkilöstöpalavereissa. Mikäli omaohjaaja havaitsee, että asukkaan palveluntarpeessa on muutoksia, tai hänen suunnitelmansa eivät toteudu arjessa, hän reagoi asiaan tuomalla havaintonsa tiimin yhteiseen keskusteluun esimerkiksi tiimipalaverin asialistalla. Tarvittaessa palvelusuunnitelman päivitystarpeesta ollaan yhteydessä asiakaspalveluohjaajaan tai sosiaalityöntekijään lähijohtajan kanssa sovituilla tavalla.

Palvelu- ja hoitosuunnitelmien toteutumista sekä muutoksia asukkaiden toimintakyvyssä ja tuentarpeissa seurataan, arvioidaan ja raportoidaan jokaisessa työvuorossa. Raportointi tapahtuu suullisesti jatkuvana kommunikointina työtiimin kesken, vuoronvaihtoraporttien yhteydessä, sekä kirjallisesti LifeCare -ohjelman VAMHOI-lehdelle. Lisäksi jokaisella työntekijällä on velvollisuus tuoda huomioitaan asukkaisiin liittyvistä muutoksista henkilöstöpalaveriin. Omaohjaajat vastaavat omien asukkaidensa palvelu- ja hoitosuunnitelmiin tulleiden muutosten informoinnista.

Jokaisella Honkakodin asukkaalla on nimetty omaohjaaja sekä varaomaohjaaja, jotka pääasiallisesti vastaavat asukkaiden asioiden koordinoimisesta ja muutosten tiedottamisesta työyhteisölle.

Asiakkaan ja potilaan kohtelu

Omavalvonta on jokaisen ammattihenkilön velvollisuus. Ammattihenkilöt ovat vastuussa teemmästään työstä ja valvovat itse toimintansa laatua. Henkilökunta arvioi jatkuva-aikaisesti omaa toimintaansa, kuulee asukkaita ja omaisia palveluiden laatuun ja asiakas- ja potilasturvallisuuteen liittyvissä asioissa, sekä ottaa asiakaspalautteen huomioon toiminnan kehittämisessä. Henkilöstöllä on velvollisuus ilmoittaa havaitsemistaan epäkohdista, poikkeamista ja riskeistä.

Sosiaalihuollon ammattihenkilöllä on sosiaalihuoltolakiin (1301/2014, §48) perustuva velvollisuus ilmoittaa asiakkaan sosiaalihuollon toteuttamisessa havaitsemistaan epäkohdista ja niiden uhista toimintayksikön toiminnasta vastaavalle henkilölle. Toiminnasta vastaavan lähijohtajan on ilmoitettava asiasta edelleen sosiaalihuollon johtavalle viranhaltijalle, joka Kanta-Hämeen hyvinvointialueella on perhe-, vammais-, ja sosiaalipalveluiden toimialajohtaja. Lähijohtajan velvollisuus on ryhtyä viivytyksettä toimenpiteisiin epäkohdan tai sen uhan poistamiseksi. Jos ilmoittaja toteaa, ettei näin tapahdu, on hänellä velvollisuus ilmoittaa asiasta aluehallintovirastolle. Ilmoitus voidaan tehdä salassapitosäännösten estämättä.

Epäkohtailmoitus tehdään sähköisen HaiPro -järjestelmän kautta. Työntekijän tekemä ilmoitus menee käsiteltäväksi yksikön lähijohtajalle, ja ilmoituksen perusteella suunnitellut toimenpiteet hyväksyttäväksi seuraavan portaan lähijohtajalle. Lisäksi työntekijän tekemä ilmoitus ja sovitut toimenpiteet menevät tiedoksi sosiaalihuollon johtavalle viranhaltijalle ja hyvinvointialueen ohjaus- ja valvontayksikköön. Ilmoituksen voi halutessaan tehdä nimettömänä.

Honkakodissa eettisyys ja asukkaan kunnioitava kohtelu ja kohtaaminen ovat perusarvoja, joihin jokainen henkilöstön jäsen sitoutuu. Yksikön pelisäännöt, toimintaperiaatteet ja -tavat on sovittu yhdessä henkilöstön kanssa. Niiden toteutumista arvioidaan asukkailta, omaisilta, yhteistyökumppaneilta sekä työkavereilta saadun palautteen perusteella.

Havaitessaan asiakkaan epäasiallista kohtelua tai kaltoinkohtelua, työntekijällä on velvollisuus tuoda tieto välittömästi lähijohtajalle sekä tehdä tilanteesta ilmoitus sähköisen SosPro -järjestelmän kautta, johon kirjaudutaan Oma Hämeen intrasta. Epäasiallista kohtelua tai vuorovaikutusta ilmetessä, tapahtumien kulku pyritään ensisijaisesti selvittämään tilanteessa olleiden henkilöiden kanssa. Tapauksen mukaan keskusteluun kutsutaan omaiset tai mahdollisesti muut asukkaan verkostoon kuuluvat henkilöt.

Mikäli epäasiallinen kohtelu tai käyttäytyminen on tapahtunut henkilökunnan taholta, siihen suhdutaan erityisellä vakavuudella, ja lähijohtajan käytettävissä ovat normaalit työnjohdolliset toimenpiteet (suullinen huomautus, kirjallinen varoitus ja työsuhteen päättäminen).

Itsemääräämisoikeuden varmistaminen

Itsemääräämisoikeudella tarkoitetaan yksilön oikeutta määrätä omasta elämästään ja oikeutta päättää itseään koskevista asioista. Itsemääräämisoikeus on jokaiselle kuuluva perusoikeus, joka muodostuu oikeudesta henkilökohtaiseen vapauteen, koskemattomuuteen ja turvallisuuteen. Siihen liittyvät läheisesti oikeudet yksityisyyteen ja yksityiselämän suojaan. Henkilökohtainen vapaus suojaa henkilön fyysisen vapauden ohella myös hänen tahdonvapauttaan ja itsemääräämisoikeuttaan. Sosiaalihuollon palveluissa henkilökunnan tehtävänä on kunnioittaa ja vahvistaa asiakkaan itsemääräämisoikeutta ja tukea hänen osallistumistaan palvelujensa suunnitteluun ja toteuttamiseen.

Kanta-Hämeen hyvinvointialueella toimii IMO-asiantuntijatyöryhmä, johon asiantuntijoina kuuluvat lääkäri, psykologi ja sosiaalityöntekijä. Honkakodista työryhmän kokouksiin osallistuu lähijohtaja, ja harkinnan mukaan muita työtiin jäseniä. IMO-työryhmässä käsitellään muun muassa rajoittamisen päätöksiin liittyviä asioita. Asiantuntijatyöryhmän käsittelyyn voi viedä myös haastavia asiakastapauksia lähijohtajan kautta. Oma Hämeen psykologi-sairaanhoitaja -asiantuntijatyöpari on myös asumisyksiköiden käytössä. Heiltä voi kysyä neuvoa haastaviin tilanteisiin, ja tarvittaessa he tekevät ohjaus- neuvonta- ja arviointikäyntejä yksiköihin.

Honkakodin asukkaiden henkilökohtaisissa IMO-suunnitelmissa on arvioitu keinot, joilla henkilön itsemääräämisoikeutta pyritään ensisijaisesti tukemaan niin, ettei rajoitustoimenpiteitä tarvitse käyttää. IMO-suunnitelmassa arvioidaan myös keinoja asukkaan osallistumisen ja osallisuuden tukemiseen, sekä käsitellään niitä henkilökohtaisia kohtuullisia mukautuksia, joilla osallisuutta edistetään. IMO-suunnitelmaan kirjataan ne yksilölliset keinot, joilla asukkaan erityishuolto toteutetaan ensisijaisesti ilman rajoitustoimenpiteitä. Lisäksi IMO-suunnitelmaan kirjataan ne rajoitustoimenpiteet, joita henkilöön arvioidaan jouduttavan käyttämään. Mikäli rajoitustoimenpiteisiin joudutaan turvautumaan, on niille oltava laissa säädetty peruste.

Asukas on aina mukana palvelu- hoito- ja IMO-suunnitelman laatimisessa sekä häntä koskevassa päätöksenteossa. Hänen tahtonsa ja toiveensa kirjataan suunnitelmiin. Ohjaus- ja hoitotyö tapahtuu asukkaan tahtoa ja toiveita kuunnellen. Asukkaan toiveet ja tavoitteet kirjataan asukkaan yksilölliseen palvelu-, hoito-, ja IMO-suunnitelmaan, joiden toteutumista seurataan osana päivittäistä hoito- ja ohjaustyötä.

Asukkaan ohjaus, hoito ja huolenpito perustuvat ensisijaisesti vapaaehtoisuuteen, joita toteutetaan itsemääräämisoikeutta tukien ja vahvistaen sekä ensisijaisesti itsemääräämisoikeutta rajoittamatta. Ensisijaiset keinot ovat ohjaaminen ja asukkaan tukeminen päätöksenteossa.

Honkakodin työryhmässä käydään säännöllistä ja jatkuva-aikaista keskustelua siitä, mikä on asukkaan itsemääräämisoikeuden rajoittamista sekä miten poistaa itsemääräämisoikeutta rajoittavia käytäntöjä ja toimintatapoja työkuultuurista.

Työyhteisöä kannustetaan positiiviseen ja ratkaisukeskeiseen ajattelutapaan suhteessa asukkaan kykyihin ja mahdollisuuksiin; Oletuksena on, että asia on mahdollista toteuttaa, kunhan aktiivisesti asukasta kuulemalla, havainnoimalla ja läsnä olemalla löydetään oikeat keinot ja yksilölliset toimintatavat. Lähtökohtana tulee olla luottamus asukkaan kykyihin ja osaamiseen. Asukkaalle annetaan mahdollisuus kokeilla, ja mahdollisuus myös ottaa kohtuullisia riskejä ja

epäonnistua. Asukkaan itsenäistä päätöksentekoa tuetaan ja mahdollistetaan. Hänellä on oltava todellinen mahdollisuus päättää itseään koskevista asioista ja tehdä omat valintansa.

Honkakodin asukkaita tuetaan ja rohkaistaan tekemään omaa elämäänsä koskevia päätöksiä, jotka voivat ulottua arkisista valinnoista – kuten vaatteiden väri, ruokajuoma, aktiviteettiin osallistuminen – laajemmille elämän alueille, esimerkiksi sosiaalisiin suhteisiin ja vapaa-ajan harrastustoimintaan. Osallisuuden tukemiseksi ja edistämiseksi Honkakodin asukkaille voidaan myöntää henkilökohtaista vapaa-ajan apua enintään 30 tuntia kuukaudessa. Henkilökohtainen avustaja on työsuhteessa asukkaaseen, ja pääsääntöisesti asukas määrittelee tarvitsemansa avun. Honkakodin asukkaat käyvät avustajien kanssa esimerkiksi uimahalleissa, kulttuurieriennoissa ja kahviloissa.

Myös haastavan käyttäytymisen taustalla olevia syitä pyritään aktiivisesti ymmärtämään ja selvittämään. Niitä pohditaan työryhmänä, ja kokeillaan erilaisia haastavien tilanteiden ennakointi- ja ehkäisykeinoja. Koska haastavan asukkaan kanssa toimiminen on toisille työntekijöille tutumpaa ja luontevampaa, heillä on velvollisuus toimia mentoreina toisille.

Asukkaat kohdataan heidän itsemääräämisoikeuttaan, yksityisyyttään ja valinnanvapauttaan kunnioittaen. Jokaisella asukkaalla on henkilökohtainen huone tai koti, jonka he saavat sisustaa haluamallaan tavalla. Asukkaiden hoitotoimenpiteet tehdään heidän omista huoneistaan tai kodeistaan yksityisyyttä kunnioittaen. Asukkaiden arkitoimien ohjaus perustuu palvelu- ja hoitotyönsuunnitelmassa tehtyjen linjauksien noudattamiseen kuitenkin niin, että asukkaalla on aina oikeus muuttaa mielipidettään itseään koskevissa asioissa. Tällöin muutokset kirjataan palvelu- ja hoitosuunnitelmiin.

Asukas kohdataan aina arvostavasti, tasa-arvoisesti sekä ihmisarvoa ja yksityisyyttä kunnioittaen. Asukkaan vuorovaikutusta tuetaan tarvittaessa erilaisilla kommunikaation apuvälineillä. Mikäli asukas ei itse kykene ilmaisemaan omia toiveitaan ja tahtoaan puhumalla tai vaihtoehtoisia kommunikaatiokeinoja käyttämällä, selvitetään niitä läheisiltä ihmisiltä.

Honkakodissa on työyhteisön kanssa yhdessä laadittu menettelytapaohje väkivallan uhka- ja väkivaltatilanteita varten. Ohje on tiimin sähköisessä kansiossa. Lisäksi Honkakodissa laaditaan ohjeistus itsemääräämisoikeuden rajoittamisen periaatteista ja käytännöistä. Ohjeistus tallennetaan Honkakodin työryhmän yhteisen Teams-tiimin tiedostokansioon.

Jos rajoitustoimenpiteisiin joudutaan turvautumaan, on niille oltava laillinen peruste. Rajoittaminen on aina viimesijainen keino asiakkaan tai toisten ihmisten turvallisuuden varmistamiseksi silloin, kun kaikki muut keinot on jo käytetty tilanteiden ratkaisemiseksi. Kehitysvammaisissa itsemääräämisoikeutta voidaan rajoittaa ainoastaan silloin, kun jokainen seuraavista kohdista täyttyy yhtäaikaisesti:

- 1) Henkilö ei kykene tekemään hoitoaan ja huolenpitoaan koskevia ratkaisuja eikä ymmärtämään käyttäytymisensä seurauksia.
- 2) Rajoitustoimenpiteen käyttäminen on välttämätön hänen terveytensä tai turvallisuutensa taikka muiden terveyden ja turvallisuuden suojaamiseksi.
- 3) Muut lievemmat keinot eivät ole tilanteeseen soveltuvia tai riittäviä.
  - Rajoitustoimenpidettä ei saa käyttää esimerkiksi rangaistuksena tai henkilöstön riittämättömyyden johdosta, vaan ainoastaan henkilön itsensä tai toisen henkilön terveyden tai turvallisuuden suojaamiseksi tai merkittävän omaisuusvahingon estämiseksi
  - Yhden asukkaan rajoittaminen ei saa johtaa muiden asukkaiden rajoittamiseen

- Rajoitteiden ja pakotteiden käytön tarpeellisuus arvioidaan aina tapauskohtaisesti sekä sovitaan aina työryhmän, omaisen ja hoitavan lääkärin kanssa. Erityishuollossa olevan asiakkaan osalta on oltava asiantuntijatyöryhmän arvio.
- Itsemääräämisoikeutta rajoittavista toimenpiteistä tehdään asianmukaiset kirjalliset päätökset sekä kirjataan asukkaan tietoihin vähintään seuraavin tiedoin:
  - rajoituksen käyttö ja perusteet
  - asukkaan näkemys häneen kohdistetun rajoituksen käytöstä ja perusteista
  - rajoituksen vaikutukset asukkaaseen
  - rajoituksen alkamis- ja päättymisajankohta
  - rajoitusta koskevan ratkaisun tehnyt ja toimenpiteen suorittanut ohjaaja
- Rajoittamistoimenpiteiden käyttö on voimassa määräajan, jonka jälkeen rajoittamisen tarve on arvioitava moniammatillisesti asiantuntijatyöryhmän kanssa uudelleen
- Rajoittamistoimenpiteet on toteutettava lievimmän rajoittamisen periaatteen mukaisesti ja turvallisesti henkilön ihmisarvoa kunnioittaen
- Jokainen rajoitustoimenpide on aina arvioitava; ovatko perusteet toimenpiteen käytölle olemassa juuri siinä tilanteessa, sekä kirjattava asianmukaisesti päivittäiseen arviointiin ja seurantaan

Honkakodissa rajoitustoimenpiteitä käytetään asukkaan yksilöllisten tarpeiden ja tilanteiden mukaisesti, ja noudatetaan erityishuollon asiakkaiden osalta Kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (519/1977) mukaisia määräyksiä. Lain mukaiseen asiantuntijatyöryhmään kuuluvat lääkäri Tiina Kemppe, psykologi Anne Lempinen, asukkaalle nimetty omatyöntekijänä toimiva sosiaalityöntekijä sekä lähijohtaja Liisa Matikainen. Asiantuntijatyöryhmä kokoontuu vähintään 2 kertaa vuodessa ja aina tarvittaessa.

Rajoitustoimenpidepäätökset ovat Honkakodissa tällä hetkellä aineiden ja esineiden haltuunotto, kaatumiskypärä ja sängynlaidat. Muussa mahdollisessa, lyhytaikaisemmassa rajoittamisessa, ohjaajat arvioivat aina tilannekohtaisesti rajoittamistarpeen ja rajoittamista käytetään aina viimeisimpänä vaihtoehtona asukkaan tai muun henkilön turvallisuuden takaamiseksi.

Asiakkaan, potilaan ja läheisen osallisuus

Yksilöllinen palvelu-, hoito- ja IMO-suunnitelma laaditaan kullekin asukkaalle yhteistyössä asukkaan, omaisen sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen ja asukkaan verkostojen kautta, asukkaan näin toivoessa.

Asukkailla ja heidän omaisillaan on aina mahdollisuus antaa vapaamuotoisesti suoraan palautetta henkilöstölle, lähijohtajalle tai asumista tukevien palvelujen päällikölle.

Asukkaat ja heidän läheisensä voivat myös antaa palautetta muita kanavia hyödyntäen, kuten:

- Verkkosivujen palautelomakkeen kautta osoitteessa <https://omahame.fi/palaute>
- Asiakastytyväisyyskyselyjen kautta

Honkakodin asukkaat ja heidän läheisensä osallistuvat palvelun ja omavalvonnan kehittämiseen arjen yhteistyön kautta. Ohjaajat lähestyvät aktiivisesti vierailulle tulevia läheisiä, ja kertovat asukkaan kuulumisista. Omaohjaaja pitää yhteyttä asukkaan elämässä mukana olevaan läheiseen läheisen kanssa sovitulla tavalla. Yhteydenpidon keinoja voivat olla esimerkiksi säännölliset puhelut, sähköpostiviestittely (salassapito huomioiden) tai tapaamiset asumisyksikössä.

Asukkaat ja heidän läheisensä voivat ottaa esille turvallisuudessa havaitsemansa puutteet ja tehdä vaaratilanneilmoituksen Oma Hämeen verkkosivujen kautta tai halutessaan paperisella lomakkeella.

Asukkaiden ja läheisten palautteet käsitellään henkilökunnan kanssa tiimipalavereissa ja niihin liittyvät korjaus- ja kehittämistoimenpiteet sovitaan. Tarvittaessa läheisiin ollaan yhteydessä sovitusta toimenpiteistä. Lähijohtaja tai asukkaan omaohjaaja ottaa läheiseen myöhemmin yhteyttä, pyytäen palautetta tilanteen korjaantumisesta.

Tavoittelemme toiminnallamme mahdollisimman hyvää palvelukokemusta ja asiakastyytyväisyyttä. Kehitämme toimintaamme saamamme palautteen pohjalta.

Asiakkaan ja potilaan oikeusturva

Sosiaaliasiavastaavan tehtävänä on neuvoa sosiaalihuollon asiakkaita ja heidän omaisiaan laien soveltamiseen ja asiakkaiden oikeuksiin liittyen.

Sosiaaliasiavastaavan nimi ja yhteystiedot: Satu Loippo. Takaisinsoittopalvelu puh. 03 629 3210 on auki maanantaista torstaihin klo 08:00 - 12:00. Yhteydenottopyyntö on mahdollista myös tekstiviestinä puhelinumeroon +358 457 397 6397.

Potilasasiavastaavan tehtävänä on tiedottaa potilaan oikeuksista terveydenhuollon eri palveluissa sekä neuvoa potilaita ja terveydenhuollon henkilöä potilaslain soveltamiseen liittyvissä kysymyksissä, esimerkiksi tiedonsaantia, itsemääräämisoikeutta ja hoidon saatavuutta koskevissa asioissa.

Potilasasiavastaavan nimi ja yhteystiedot: Tiina Ketola-Mäcklin ja Kirsi Vilpa. Takaisinsoittopalvelu puh. 036293204 on auki maanantaista torstaihin klo 08:00 - 12:00. Yhteydenottopyyntö on mahdollista myös tekstiviestinä puhelinumeroon +358 457 396 5639.

Kuluttajaneuvonnan yhteystiedot sekä tiedot sitä kautta saatavista palveluista www.kuluttajaneuvonta.fi, Lintulahdenkuja 2, 00530 Helsinki.

Mahdollisissa ongelmatilanteissa asiakkaan tai potilaan on suositeltavaa olla yhteydessä suoraan palveluyksikön lähijohtajaan, jonka kanssa tilannetta voidaan lähteä selvittämään. Jos asia ei selviä keskustelemalla, on asiakkaalla ja potilaalla oikeus tehdä kirjallinen muistutus yksikön vastuuhenkilölle tai johtavalle viranhaltijalle. Muistutuksen voi tehdä tarvittaessa myös hänen laillinen edustajansa, omainen tai läheinen. Muistutuksen vastaanottajan on käsiteltävä asia ja annettava siihen kirjallinen, perusteltu vastaus kohtuullisessa ajassa, pääsääntöisesti yhden kuukauden kuluessa. Jos tilanne ei tällä selviä, on mahdollista tehdä kantelu Aluehallintovirastolle tai tietyissä tilanteissa Valviralle tai eduskunnan oikeusasiamiehelle.

Muistutusten, kanteluiden ja valvontapäätösten sisältö käydään läpi henkilöstön kanssa. Asia annetaan tiedoksi myös asumispalvelujen ja osallisuutta tukevien palvelujen päällikölle ja tulosaluejohtajalle. Muistutusten, kanteluiden ja valvontapäätösten perusteella asetetut kehittämistoimenpiteet toteutetaan yhteistyössä henkilöstön kanssa.

Tavoiteaika muistutusten käsittelylle on 2–4 viikkoa.

Yksikön vastuuhenkilö ja yhteystiedot:
Honkakodin lähijohtaja Liisa Matikainen, p. 050 325 7017, liisa.matikainen@omahame.fi

6 Palvelun sisältö

Palveluiden saavutettavuus ja saatavuus

Hyvinvointialueen asumispalveluista vastaava SAS-työryhmä arvioi asukkaan asumisen tarpeen ja tekee päätöksen asukkaaksi ohjaamisesta. Asumispalveluista vastaava henkilö tiedottaa alustavasta palveluntarpeesta ja palvelu- ja hoitosuunnitelmasta.

Asiakkaiden ja potilaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen

Asukkaan kokonaisvaltaista toimintakykyä tuetaan sekä asukasta ohjataan ja motivoidaan oma-toimisuuteen ja arjen hallintaan. Asukasta tuetaan, kannustetaan ja autetaan pitämään yhteyttä läheisiinsä. Asukasta tuetaan löytämään itselleen sopivia ja mieluisia harrastuksia ja aktiviteetteja. Asukkaalle mahdollistetaan osallistuminen yksikössä toteutettavaan yksilö- ja ryhmämuotoiseen virkistys- ja kuntoutustoimintaan. Asukkaita rohkaistaan vammaistyön ulkopuolisiin harraste- ja vapaa-ajan aktiviteetteihin fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen toimintakyvyn ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Asukkaalla on toisaalta täysi oikeus myös valita, ettei osallistu tarjotun toimintaan.

Asukkaalle järjestetään Honkakodissa ja sen pihapiirissä mielekästä, kuntouttavaa, toimintakykyä ylläpitävää ja mieltä virkistävää toimintaa. Toiminta suunnitellaan yhdessä asukkaiden kanssa heitä kuunnellen ja kuntoisuus huomioiden. Honkakodissa järjestetään viikoittain tai lähes viikoittain asukasparlamenteiksi kutsuttuja asukaskokouksia, joiden tarkoituksena on tiedottaa ajankohtaisista asioista sekä aktivoida asukkaita osallistumaan muun muassa yhteisen virkistystoiminnan suunnitteluun.

Jokaisella asukkaalla on oikeus ja mahdollisuus osallistua Honkakodissa tapahtuviin aktiviteetteihin. Ohjaajat järjestävät asukkaille muun muassa teemajuhlia. Kalenterivuoden juhlapyhät huomioidaan mm. koristeluissa, tarjoiluissa ja musiikkivalinnoissa. Asukkailla on mahdollisuus osallistua tukiyhdistystoimintaan, kuten taide- ja musiikkipiireihin, samassa pihapiirissä sijaitsevan Katajan päivätoiminnan tiloissa. Osa tukiyhdistyksen retkistä suuntautuu talon ulkopuolelle. Asukkaille tarjotaan mahdollisuus osallistua halutessaan retkiin, ja apua sekä tukea osallistumiseen tarjotaan toimintarajoitteisille asukkaille mahdollisuuksien mukaan.

Usealla asukkaalla on henkilökohtainen vapaa-ajan avustaja, jonka tuella asukas voi harrastaa ja liikkua talon ulkopuolisiin aktiviteetteihin ja tapahtumiin henkilökohtaisten mieltymystensä ja toiveidensa mukaisesti. Omaohjaajat pyrkivät järjestämään asukkaille omaohjaaja-aikaa, jonka toteutusmuotona voi olla esimerkiksi omaohjaajakeskustelu tai poikkeaminen lähikahvilaan.

Asukkaat osallistuvat kodinhoidollisiin tehtäviin kukin taitojensa ja jaksamisensa mukaan. Ohjaus- ja hoitotyötä toteutetaan kuntouttavalla tai asiakkaan toimintakykyä ylläpitävällä tavalla, tarpeetonta puolesta tekemistä välttäen. Jokaisella alle 63-vuotiaalla asukkaalla on oikeus osallistua ohjattuun päivätoimintaan Katajan päivätoimintayksikössä. Ikääntyville kehitysvammaisille asukkaille järjestetään mieltä virkistävää ja toimintakykyä ylläpitävää aktiviteettia osana asumisyksikön arjen ohjaustyötä.

Asiakkaiden hoito- ja palvelusuunnitelmiin kirjataan tavoitteita, jotka liittyvät päivittäiseen liikkumiseen, ulkoiluun, kuntoutukseen ja kuntouttavaan toimintaan. Asiakkaan toimintakykyä ja hyvinvointia seurataan päivittäin, ja siitä tehdään asianmukaiset kirjaukset LifeCaren VAMHOI-lehdelle. Tavoitteiden toteutumista seurataan hoito- ja palvelusuunnitelmapalaverien yhteydessä. Asiakkaan toimintakykyä ja siinä mahdollisesti tapahtuvia muutoksia on mahdollista seurata myös mittarein, kuten Toimi-lomakkeistolla tai Muistikka-muistitestein.

Kaikki asukkaamme ovat Turengin terveysaseman hammashoidon säännöllisen tarkastuksen sekä kiireettömän ja kiireellisen hoidon piirissä. Asumisyksiköissä on oma sairaanhoitaja, joka vastaa ja koordinoi asukkaiden kiireetöntä sairaudenhoitoa ja vastaa asukkaiden seurannasta yhdessä Turengin terveysaseman kotihoidon lääkärin Ilkka Seppäsen kanssa. Lääkäri kiertää asumisyksiköissä noin kerran kuukaudessa, ja vastaanotolle hakeudutaan ensisijaisesti sairaanhoitajan kautta. Kaikki ohjaajat kiinnittävät huomiota asukkaiden terveydentilaan ja siinä tapahtuviin muutoksiin, konsultoiden tarvittaessa sairaanhoitajaa. Asukkaat voivat hakeutua myös itsenäisesti sairaanhoitajan juttusille.

Omaisista kannustetaan kertomaan ohjaajille tai sairaanhoitajalle huolensa, aina havaitessaan muutoksia läheisensä terveydentilassa. Sairaanhoitaja tekee näissä tilanteissa arvion asukkaan hoidontarpeesta, ja konsultoi tarvittaessa lääkärinä. Kiireellisestä sairaanhoidosta vastaavat kaikki ohjaajat vuorossaan. Virka-aikaan ohjaajat konsultoivat ensisijaisesti sairaanhoitajaa, kiireellisissä asioissa suoraan kotihoidon lääkärinä, Turengin terveysaseman yhteispäivystystä tai ensihoitoyksikköä. Virka-ajan ulkopuolella ohjaajat konsultoivat Kanta-Hämeen keskussairaalan yhteydessä olevaa yhteispäivystystä kiireellistä hoitoa koskien. Konsultointivastuu on Honkakodin sairaanhoitajan työajan ulkopuolella kunkin työvuoron lääkävastuutyöntekijällä.

Lääkäri laatii tarvittaessa LifeCaren YLE-lehden suunnitelmaosioon asiakaskohtaiset ohjeistukset pitkäaikaissairaiden hoidon toteutuksesta ja voinnin seurannasta. Jokainen vuorossa oleva työntekijä toteuttaa ohjeistuksia itsenäisesti tai sairaanhoitajan ohjauksessa. Hoitavana lääkärinä toimii avohuollon yleislääketieteen erikoislääkäri Ilkka Seppänen.

Ravitsemus ja ruokahuolto

Ateriapalvelut hankitaan ostopalveluna Compass Groupilta, jonka keskuskeittiö Tuuvinki sijaitsee kadun toisella puolella. Tuuvingin keskuskeittiö toimittaa Honka- ja Mäntykodin asukkaiden pääateriat sekä välitystuotteet. Lounas toimitetaan ja annostellaan asukkaille lämpimänä. Päivällinen toimitetaan ja säilötään kylmänä, ja lämmitetään Honkakodissa. Aamu- ja iltapalat valmistellaan Honkakodin ohjaajien toimesta. Ateriatilauksista vastaavat työntekijät tekevät ateria- ja välitystuotetilaukset sähköisen Aromimysli-ohjelman kautta tai soittamalla keskuskeittiöön.

Honkakodissa keittiövastaaviksi on nimetty Päivi Hyvärinen ja Katja Lampela. He huolehtivat ateriatilaukset pääsääntöisesti työvuorojensa puitteissa. Honkakodin laitoshuoltaja ja yövuoroja tekevät työntekijät ovat perehtyneet ateria- ja elintarviketilauksen tekemiseen, ja osaavat käyttää Aromismysli-ohjelmaa. He pitävät yllä ja päivittävät osaamistaan ateria- ja ruokatilauksen tekemiseen liittyen, ja tekevät tilaukset vastaavien poissa ollessa. Keittiövastaavat osallistuvat mahdollisuuksien mukaan ruokahuoltoon koskeviin koulutuksiin, ja tuovat koulutuksista saamansa tiedon kaikkien käyttöön.

Ruokailuajat Honkakodissa:

Aamupala klo. 7:00 – 9:00

Lounas klo. 11:00

Päiväkahvi klo. 14:00

Päivällinen klo. 16:00

Iltapala klo. 19:00 – 19:30 alkaen

*) Lisäksi asukkailla on mahdollisuus pyytäänsä saada ohjaajilta myöhäisiltapalaa klo. 23 asti

Honkakodissa pyritään siihen, että asukkaat saavat kyetessään itse annostella ruokansa. Ohjaajat valvovat ruokailutilanteet ja ohjaavat annoskokojen ja nesteensaantisuosittelun noudattamisessa. Ohjaajat pyrkivät myös neuvomaan ja opastamaan terveellisessä ruokavaliossa ja esim.

ravitsemussuositusten mukaisen lautasmallin koostamisessa. Asukkaille suodaan itsemääräämisoikeuteen perustuen oikeus tehdä myös epäterveellisiä valintoja ravitsemukseen liittyen. Esimerkiksi asukkaiden kauppaostoksiin ei tarpeettomasti puututa itsemääräämisoikeutta rajoittavalla tavalla.

Asukkailla on ollut mahdollisuus antaa keskuskeittiölle palautetta ruuan laadusta ja esittää toive-ruokiaan. Asukkailla on mahdollisuus perua keskuskeittiöltä tulevia yksittäisiä aterioita, ja syödä vaihtoehtoisesti muuta ruokaa. Asukkaiden kotipäivinä asukkaita avustetaan itsenäisiin ruokaostoksiin ja heidän kanssaan käydään toisinaan esim. ulkona syömässä, jos asukas tätä toivoo. Kaikkia asukkaita avustetaan kauppa-asioinneissa, jotta he voivat halutessaan ostaa esim. hedelmiä ja herkkuja.

Riittävää ravinnon- ja nesteensaantia sekä ravitsemuksen tasoa seurataan päivittäin. Huomiot kirjataan asukkaan päivittäiskirjauksiin. Asukkaat punnitaan kerran kuukaudessa tai yksilöllisen seurantasuunnitelman mukaisesti. Mikäli sairaudesta riippumatonta poikkeuksellista painonlaskua havaitaan, rikastetaan aterioita esim. proteiinilisällä.

Asukkaiden erityisruokavaliot ja -tarpeet huomioidaan kaikissa ruokailuissa, ja nämä kirjataan myös asukkaan palvelu- ja hoitosuunnitelmaan. Erityisruokavalio tilataan asukkaalle tarvittaessa sairauden, ruoka-aineallergian tai heikentyneen puremisen/nielemisen vuoksi (esim. soseutettu tai pehmeä ruoka). Yksilölliset erityisruokavaliot tilataan erikseen, ja ne toimitetaan keskuskeittiötä Honkakotiin nimettyinä ja raaka-aineita koskevin huomiomerkinnöin. Riittävä nesteensaanti voidaan turvata esim. sakeuttajan avulla, mikäli normaalin nesteen nauttiminen ei onnistu. Eri-tyistilanteissa nesteensaantia joudutaan kontrolloimaan nestelistan tai/ja virtsamäärien seurannan avulla sekä laboratoriokeuin. Ohjaajat havainnoivat syömisen ja juomisen sujumista ruokailutilanteissa.

Mikäli asukkaan ravitsemustilassa tapahtuu muutoksia huonompaan, tai asukkaiden ruokahalu on heikentynyt, pyydetään hoitavaa lääkäriä arvioimaan asukkaan ravitsemustilaa sekä mahdollista lisäravinteiden tarvetta. Asukkaiden suun terveydestä pidetään hyvää huolta. Omaohjaaja varaa asukkaalle vuosittaisen tai hammashoitosuunnitelman mukaisen hammastarkastus/-hoitoajan, jolla varmistetaan, ettei hampaiston ja suun ongelmat vaikeuta syömistä ja riittävää ravinnonsaantia.

Keittiön omavalvonta

Honkakodissa on erillinen palvelukeittiön omavalvontasuunnitelma ruokahuoltoon ja siinä havaittuihin poikkeamiin liittyvää omavalvontaa koskien. Honkakodissa ei ole erillistä keittiöhenkilökuntaa, vaan työvuoroissa olevat ohjaajat ja laitoshuoltaja vastaavat ruuan tarjoilukuntoon saattamisesta, esillepanosta, tarjoiluista, talousjätteen käsittelystä sekä astioiden puhtaanapidosta työvuorojensa puitteissa. Kaikilta vakituisilta työntekijöiltä edellytetään hygieniapassia. Uuden työntekijän on esitettävä hygieniapassi ennen työsuhteen aloittamista, tai suoritettava itse järjestäen ja omakustanteisesti Ruokaviraston hyväksymään hygieniapassiin oikeuttava koulutus kolmen kuukauden kuluessa työsuhteen alkamisesta.

Honkakodin keittiössä työskentelee myös kehitysvammaisia avotyöntekijöitä, joiden toiminta on henkilökunnan sekä työhönvalmentajan vastuulla. Myös Honkakodin asukkaat voivat avustaa keittiön tiskilinjastolla ohjaajan vastuulla ja välittömässä valvonnassa, osana kuntouttavaa ja toimintakykyä ylläpitävää toimintaa sekä yhteisöllistä asumista. Asukkailta ja avotyöntekijöiltä ei edellytetä hygieniapassia.

Keittiön omavalvonnan osa-alueita ovat mm. jääkaappien lämpötilaseuranta, lämpimien aterioiden lämpötilaseuranta, toimitettujen tuotteiden lämpötilaseuranta, aistinvarainen arvio ruuan laadusta, koostumuksesta, ravitsemuksesta, riittävydestä ja sopivuudesta Honkakodin asukaskunnalle. Myös erityisruokavalioiden laatua ja raaka-ainesisältöä seurataan.

Palaute sisäisistä poikkeamista (esim. jääkaappien lämpötila tai palvelukeittiön siisteys) annetaan välittömästi lähijohtajalle, joka tekee tarvittavat toimenpiteet ja ohjeistukset asioiden korjaamiseksi. Ateriatuotantoon tai kuljetuspalveluihin liittyvät poikkeamat ilmoitetaan suoraan keskuskeittiölle sekä myös Oma Hämeen ateriapalveluiden päällikölle, mikäli kyseessä on merkittävä tai toistuva poikkeama.

Ateriapoikkeamista täytetään Oma Hämeen poikkeamailmoitus, jonka ateriovastaava toimittaa kerran kuukaudessa tiedoksi Oma Hämeen aterია- ja ruokapalvelujen palvelusuunnittelijalle sekä Tuuvingin keskuskeittiön tuotannon esihenkilölle. Poikkeamailmoituslomake on keittiön jääkaapin ovelle. Jokaisen aterioita käsittelevän työntekijän velvollisuus on kirjata lomakkeelle havaitsemansa poikkeamat ja tehdä merkittäviä poikkeamia koskevat välittömät ilmoitukset edellä kuvattujen menettelytapaohjeiden mukaisesti.

satu.kuusisto@omahame.fi (Palvelusuunnittelija, Ateria- ja ruokapalvelut)

elina.lempiainen@omahame.fi (Ateria- ja ruokapäällikkö)

mari.ramanen@compass-group.fi (tuotantoesimies)

tuuvinginkeskuskeittio@compass-group.fi

Tuotannon esihenkilö puh. 050 346 1431

Tuotantokeittiö puh. 050 4738588

Diettimeittiö puh. 050 4968918

Infektioiden torjunta

Kanta-Hämeen hyvinvointialueella toimii yhteinen infektioidentorjuntayksikkö, jonka lakisääteinen tehtävä on huolehtia hoitoon liittyvien infektioiden (HLI) torjunnan kehittämisestä alueen sote-yksiköissä. Henkilöstö löytää infektioiden torjuntayksikön yhteystiedot ja hyvinvointialueen infektioidentorjuntaohjeet [Oma Hämeen intranetistä](#).

Jokaiseen hoitoa tai hoivaa toteuttavaan sosiaali- tai terveyspalveluita tuottavaan yksikköön on nimetty hygieniayhdyshenkilö. Hygieniayhdyshenkilö toimii oman yksikkönsä infektioiden torjunnan asiantuntijana yhteistyössä yksikkönsä lähijohtajan kanssa sekä yhteyshenkilönä yksikkönsä ja infektioidentorjuntayksikön välillä.

Yksikön hygieniayhdyshenkilö: Katja Lampela ja Sari Tähtinen

Uudet työntekijät ja opiskelijat perehdytetään infektioiden torjuntaan ja seurantaan. Lisäksi heille annetaan kirjallinen "[Tietoa infektioiden torjunnasta uudelle työntekijälle](#)" -ohje, jonka henkilöstö löytää Oma Hämeen intranetistä.

Siivous ja laitoshuolto

Honkakodissa on oma laitoshuoltaja, Sari Tähtinen, jonka vastuualueeseen kuuluu puhtaanapitosuunnitelman ylläpito yhteistyössä laitoshuollon tulosaluejohtajien kanssa. Laitoshuoltaja vastaa työvuorojensa puitteissa jokaisena arkipäivänä Honkakodin yhteisten tilojen sekä kaikkien

talojen asukkaiden WC- ja kylpyhuonetilojen puhtaanapidosta. Ohjaajat toteuttavat asukashuoneiden ohjauksellista puhtaanapitoa osana päivittäistä asukkaiden ohjaustyötä. Laitoshuoltaja perehdyttää uudet työntekijät ja sijaiset asukashuoneiden ja tarvittaessa yleisten tilojen siivoukseen puhtaanapitosuunnitelman mukaisella aikataululla, välineillä ja aineilla.

Honkakodilla on oma hygieniaohjeistuksensa yleisten tilojen puhtaana pitämiseksi ja omavalvontasuunnitelma keittiöhygienian ylläpitämiseksi. Vakituksilta työntekijöiltä vaaditaan hygieniapassi. Kaikki työntekijät noudattavat toiminnassaan tavanomaisia varotoimia. Honkakodin sairaanhoitaja toimii yksikön edustajana Oma Hämeen hygieniayhdyshenkilötyöryhmässä, jalkauttaen saamansa opin ja toimintaohjeet asumisyksiköiden toimintaan. Honkakodin laitoshuoltaja osallistuu alueellisiin sairaalahygieniakoulutuksiin oman ammattitaitonsa päivittämiseksi ja ylläpitämiseksi ajantasaisin tiedoin. Laitoshuoltaja vastaa ajantasaisten hygieniaohjeistusten tiedottamisesta ja perehdyttämisestä tilojen puhtaanapidon osalta.

Honkakodilla asukashuoneiden perussiivouksesta vastaa pääsääntöisesti päivävuorossa oleva laitoshuoltaja. Kyetessään asukkaat osallistuvat itse ohjatusti tai avustetusti huoneidensa siivoukseen osana kuntouttavaa työtettä. Laitoshuoltajan vapaiden aikana myös työvuorossa olevat ohjaajat toteuttavat asukashuoneiden ja yhteisten tilojen välttämätöntä puhtaanapitoa. Oma Hämeen tukipalvelujen tulosaluejohtaja järjestää laitoshuoltajan vuosilomasijaistukset Honkakodin lähijohtajan kanssa sovitulla tavalla.

Mäntykodilla asukkaat siivoavat asuntonsa pääsääntöisesti itse, tarvittaessa ohjaajan ohjaamana ja auttamana. Ohjaajien kuuluu tarkistaa ennen kaikkea WC-tilojen asianmukainen puhtaus, ja tarvittaessa huolehtia tästä asukkaiden puolesta. Perusteellisemmasta ylläpitosiivouksesta huolehtii laitoshuoltaja puhtaanapitosuunnitelman mukaisesti.

Hygieniakäytännöt

Ohjaajat noudattavat työssään hyviä hygieniakäytänteitä ja tavanomaisia varotoimia. He ohjaavat myös asukkaita turvallisessa käsihygieniassa, esim. ennen ruokailutilanteita. Asukkaiden sairastuessa tarttuvaan sairauteen (esim. influenssa, vatsataudit yms.), pyritään asukas hoitamaan - ja ohjataan asukas pysyttelemään - ensisijaisesti omalla asunnolla, jotta sairaudet eivät pääsisi leviämään asumisyksiköissä.

Asukkaita ohjataan ja tarvittaessa autetaan perushygienian ylläpidossa. Mikäli asiakkaalla on suuria haasteita hygienian hoidon suhteen, pyritään hoitotyön suunnitelman päivittämisen yhteydessä sopimaan yhteiset käytännöt siitä, kuinka usein esim. suihkussa käynti olisi suositeltavaa, ja motivoidaan asukasta pitämään tästä sopimuksesta kiinni.

Honkakodissa on sijoitettu käytäville, käsienpesupaikoille, asukashuoneisiin ja kaikkiin työskentelytiloihin käsihuhdepulloja ja -annostelijoita, jotka ovat myös vierailijoiden saatavilla. Laitoshuoltaja tekee käsidesitilaukset ja tilastoi kulutuksen.

Hoito- ja asukastyössä toimitaan ammattitaitoisesti hygieniasäännösten mukaisesti, ja hyvinvointialueen infektioyksikön suosituksia ja ohjeistuksia noudattaen. Työntekijät ovat veloitettuja tartuntatautilain mukaiseen rokotesuojaan. Työntekijöiden kausirokotukset toteutetaan keskitetysti työterveyshuollossa, ja niistä tiedotetaan esihenkilön kautta. Henkilökunnalta edellytetään vuosittain influenssarokotteen ottoa. Mikäli henkilökuntaan kuuluvalla on este influenssarokotteelle, tulee hänen käyttää maskia influenssakauden ajan.

Toiminta epidemiatilanteissa

Epidemiatilanteissa noudatetaan Kanta-Hämeen hyvinvointialueen infektioyksikön eristys-, suojaus- ja muuta ohjeistusta. Henkilöstön ja vierailijoiden suojausta käytetään ohjeistusten mukaisesti (suu-nenäsuoja, visiiri, suojaesiliina, erityiskäsineet) hoitotilanteissa, pyykkihuollossa sekä siivouksessa. Epidemiatilanteissa asukkaiden pyykki kuljetetaan suljetuissa säkeissä pyykkihuoltotilaan, ja pestään välittömästi vähäeleisin liikkein, välttämättä tarpeetonta koskettelua ja liikuttelua. Työntekijöiden suojavaatetusta varten on tekstiilihuollosta toimitettu eristyspyykkipusseja, joihin epidemiaeritekontaminaatiolle altistuneet tai mahdollisesti altistuneet suojavaatteet laitetaan.

Epidemiatilanteissa asukkaiden siirtoja talon sisällä sekä ulkopuolella pyritään välttämään, ja asukkaiden oireilusta ollaan tiiviissä yhteydessä hoitavaan lääkäriin ja tarvittaessa hygieniahoidajaan. Asukkaat pyritään hoitamaan mahdollisuuksien mukaan eristyskäytänteiden mukaisesti. Kehitysvammaiseen asiakkaaseen ei saa epidemiatilanteessa kohdistaa rajoitustoimenpiteitä, mikäli hän ohjauksesta huolimatta pyrkii asunnostaan tai huoneestaan pois.

Vierailuja vältetään epidemian aikana. Omaisia tiedotetaan ja tarvittaessa vierailijoita varten laitetaan ulko-oveen selkeästi näkyvä ja luettava lyhyt tiedote altistumisriskistä. Henkilökunnalle, asukkaille, omaisille sekä muille vierailijoille korostetaan käsihygienian ja mahdollisen suojautumisen tärkeyttä. Vierailijoita ohjataan käsidesin ja mahdollisten muiden suositeltavien suojainten käytössä. Mahdolliset vierailut toteutetaan ulkotiloissa tai ohjataan vierailija suoraan asukashuoneeseen.

Ruokailujen yhteydessä ruokailijat sekä ruokailussa avustavat käyttävät tehostetusti käsihuuhtetta. Käytännössä ohjaaja kiertää kaikki ruokailutilassa olevat asukkaat läpi, annostellen kaksi painallusta käsidesiä jokaisen kämmeniin ja ohjaten samalla käsihuuhteen hieromisessa sormiin, sormien väleihin, kämmeniin, kämmenselkään ja ranteisiin.

Kaikille asukkaille tarjotaan kausi-influenssarokote sekä COVID-19 perus- ja tehosterokotussarja THL:n kulloistenkin suositusten mukaisesti. Rokotukset toteutetaan kulloistenkin Oma Hämeen käytäntöjen mukaisesti, joista Honkakodin sairaanhoitaja tiedottaa asukkaita, henkilökuntaa ja tarvittaessa omaisia. Asukkaiden rokotukset toteutetaan asumisyksikössä.

Kanta-Hämeen hyvinvointialueella on laadittu varautumissuunnitelma ja toimintaohje epidemiatilanteiden varalle. Varautumissuunnitelmaa tarkistetaan valtakunnallisen epidemiatilanteen mukaisesti ja sitä sovelletaan alueellisten epidemiatilanteiden mukaisesti.

Epidemiatilanteissa hygieniakäytänteitä tehostetaan yleisten ohjeistusten mukaisesti konsultoiden tarvittaessa esim. hygieniahoidajaa. Epidemioista ja vakavista infektiotapauksista tiedotetaan ja konsultoidaan Kanta-Hämeen hyvinvointialueen infektiontorjuntayksikköä.

Lääkehuolto

Kaikissa yksiköissä, joissa toteutetaan lääkehoitoa, tulee olla ajantasainen (6/2021) perustuva lääkärin allekirjoittama lääkehoitosuunnitelma. Lääkehoitosuunnitelma päivitetään aina toiminnan muuttuessa ja vähintään kerran vuodessa.

Yksikön lääkehoidon vastuuhenkilö: sairaanhoitaja Katja Lampela

Suunnitelma tarkastetaan vuosittain ja aina tarvittaessa, mikäli toiminnassa tapahtuu muutoksia. Suunnitelmassa määritellään mm. henkilökunnan lääkehoito-oikeudet ja -velvollisuudet, lupa-käytänteet ja osaamisen varmistaminen sekä keskitytään toimintayksikön kriittisiin ja olennaisiin lääketurvallisuuden alueisiin.

Lääkehoitosuunnitelma on keskeinen osa perehdytystä, omavalvontaa sekä laadun ja turvallisuuden varmistamista. Lääkehoitoprosessin omavalvonnan tarkoituksena on laadun varmistaminen ja kehittäminen, jossa tärkeänä osa-alueena korostuu lääkehoidon turvallisuuden parantamiseen tähtäävien prosessien kehittäminen.

Riskikohdista sekä turvallisuutta suojaavien käytäntöjen jalkautumisesta ja riittävydestä saadaan tietoa raportointi- ja palautejärjestelmästä asiakkailta, omaisilta ja henkilökunnalta. Raportointi- ja seurantajärjestelmän toimivuuden edellytyksenä on avoin ja rakentava keskusteluilmapiiri. Huomiota ei kohdisteta yksilöiden toimintaan, vaan poikkeamiin johtaneita taustasyitä pyritään selvittämään sekä parantamaan turvallisuutta lisääviä prosesseja kohdissa, joissa havaitaan turvallisuusriskejä ja virheiden kumuloitumista.

Lääkehoidosta vastaa Honkakodin vastuulääkäri Ilkka Seppänen, sairaanhoitaja Katja Lampela sekä lähijohtaja Liisa Matikainen. Henkilökunta toteuttaa asukkaiden lääkehoitoa hoitavien lääkäreiden määräysten mukaisesti. Sairaanhoitaja ja lähijohtaja seuraavat työntekijöiden lääkehoidotulosten ajantasaisuutta. Jokaisen työntekijän omalla vastuulla on myös huolehtia LOVE-suoritteiden uusimisista ennen niiden vanhenemista.

Lääkinnälliset laitteet

Osaamisen varmistamisesta vastaa lähijohtaja yhdessä yksikön laitevastaavan kanssa. Lääkinnällisiin laitteisiin liittyvistä vaaratapahtumista tehdään HaiPro -ilmoitus. Lisäksi vakavista vaaratilanteista laitteisiin liittyen tehdään ilmoitus Fimeaan ja asiakas- ja potilastietojärjestelmiin liittyvistä lisäksi Valviraan.

Palveluyksikköön nimetään ammattimaisesti käytettävien lääkinällisten laitteiden turvallisuudesta vastaava henkilö, joka huolehtii vaaratilanteita koskevien ilmoitusten ja muiden laitteisiin liittyvien määräysten noudattamisesta.

Yksikön laitevastaavan nimi ja yhteystiedot: Katja Lampela katja.ma.lampela@omahame.fi, fi, p. 040 588 5996 / Jani Nieminen jani.nieminen@omahame.fi

Laitoshuoltaja Sari Tähtinen vastaa dekon puhdistuksesta ja käytön opastuksesta, sekä tilaa koneen vuosihuollon lähijohtajan kanssa sopien.

Yksikön laitevastaavat kokoavat lääkinällisten laitteiden rekisteriä yksikössä käytössä olevista yhteisistä sekä asukkaiden henkilökohtaisista lääkinällisistä laitteista. Yksikkö selvittää, onko mahdollista saada Effectorin osalta koulutusta/tunnuksia.

Asukkailla on mahdollisuus saada tarvitsemansa apuvälineet oman hyvinvointialueen apuvälineyksiköstä. Apuvälineet ovat asukkailla henkilökohtaisessa lainassa. Asukkaan lainaamat apuvälineet huolletaan apuvälineyksikön toimesta. Apuvälineisiin saa käyttökoulutuksen joko apuvälinelainaamosta tai omalta fysioterapeutilta. Yksikön yhteiskäytössä olevat apuvälineet, kuten kuume- ja verenpainemittarit on hankittu yksikön kustannuksella.

Yksikön omistamat apuvälineet, kuten sähkösängyt, istumavaa’an ja henkilönostimet huoltaa Avux kerran vuodessa tai tarvittaessa. Avux ylläpitää huoltamiensa laitteiden rekisteriä, johon on merkitty suoritettut huollot.

Moniammatillinen yhteistyö ja hoitoketjut

Asiakas ja potilas voi tarvita useita palveluja. Jotta palvelukokonaisuudesta muodostuisi asiakkaan ja potilaan kannalta toimiva ja hänen tarpeitaan vastaava, vaaditaan eri toimijoiden välistä yhteistyötä, jossa erityisen tärkeää on tiedonkulku.

Honkakodissa tehdään yhteistyötä asukkaiden kaikkien verkostojen, kuten esimerkiksi edunvalvojen, päivätoiminnan, fysioterapeuttien, hoitotarvikejakelun sekä apuvälineyksikön kanssa tarvittaessa.

Honkakodissa on käytössä omaohjaajuus. Jokaisella asukkaalla on nimetty omaohjaaja sekä varaomaohjaaja, jotka ovat hänen asioidensa asiantuntijoita. Omaohjaaja on myös yhteyshenkikö yksikön ja eri hoitoon osallistuvien tahojen välillä. Hoidon jatkuvuus turvataan riittävällä kirjaamisella ja suullisella jatkuva-aikaisella sekä vuoronvaihteisiin ajoittuvalla tärkeimmän tiedon siirtämiseen keskittyvällä raportoinnilla. Lähijohtaja ja muu henkilökunta ohjaa asukasta tarvittaessa muiden palvelujen ja tukien piiriin hakeutumisessa.

Terveyden ja sairaanhoito sosiaalipalveluissa

Yksikön asiakkaiden terveyden- ja sairaanhoidosta vastaava:
sairaanhoitaja Katja Lampela

Ohjaajat ohjaavat ja tarvittaessa avustavat asukkaan tarpeellisten palvelujen piiriin. Kiireettömän sairaanhoidon käynnit asukas toteuttaa joko itsenäisesti tai työntekijän/läheisen saattamana. Kiireellinen sairaanhoito järjestetään aina vuorossa olevien työntekijöiden toimesta, ja läheisiä informoidaan välittömästi kiireellisen sairaanhoidon tarpeesta. Asukkaan käyttäessä muualla toteutettavaa terveyden-/ja tai sairaanhoitoa, huolehtii henkilökunta tarvittaessa asukkaan mukaan tietoja asiakastietojärjestelmästä sekä ajantasaisen lääkelistan.

Asukkaat tarvitsevat ohjausta ja tukea myös hammashoidon toteuttamisessa. Omaohjaajat tilaavat asukkaille vastaanottoajan hammaslääkärille tai suuhygienistille asukkaan henkilökohtaisen hammashoitosuunnitelman mukaisesti. Omaohjaajan tulee tarkastaa vuosittain, että asukkaan hammashoitosuunnitelma on toteutunut ajantasaisesti. Tarkastaminen tapahtuu joko LifeCaren HAMMAS-lehdeltä, tai soittamalla hammashuollon ajanvarausnumeroon, josta kysymällä tieto selviää. Uuden asukkaan muutettua Honkakotiin, omaohjaaja on yhteydessä hammashuollon ajanvaraukseen mahdollisimman pian asukkaan kotiuduttua, ja selvittää hammashuollon tarpeen. Asukkaalla on mahdollisuus käyttää valitsemaansa julkista tai yksityistä hammashoitola. Ohjaajat tai heidän läheisensä avustavat asukkaat tarpeellisten palvelujen piiriin. Hammashoitokäynnit asukas toteuttaa joko itsenäisesti tai ohjaajan/läheisen saattamana.

Henkilökunta edistää asukkaan toimintakykyä päivittäin toimintakykyä tukevalla, kuntouttavalla työotteella, ja toteuttamalla lääkärin, fysioterapeutin tai muun ammattihenkilön antamat asukaskohtaiset ohjeet ja määräykset, kuten kotikuntoutussuunnitelman. Tarvittaessa henkilökunta konsultoi ammattihenkilöä lisäohjeistuksen saamiseksi.

Kuolemantapauksessa Honkakoti noudattaa Oma Hämeen vammaistyön saattohoito-ohjetta. Kehitysvammaisen asukkaan kanssa toimitaan kuitenkin aina yksilöllisesti ja hoitavan lääkärin

ohjeiden sekä määräysten mukaisesti. Muissa tapauksissa soitetaan hätäkeskukseen ja noudatetaan sieltä saatuja ohjeita.

Alihankintana ostettujen palvelujen laadun ja asiakas- ja potilasturvallisuuden varmistaminen

Palvelukokonaisuudesta vastaava palveluntuottaja vastaa alihankintana tuotettujen palvelujen laadusta.

Palvelut on hankittu ammattimaisilta palveluntuottajilta.

7 Henkilöstö

Henkilöstön määrä ja rakenne

Yksikön suunniteltu henkilöstön määrä ja rakenne:

Nimike tai koulutus	Lukumäärä
Ohjaaja, koulutuksena sosiaali- ja terveysalan perustutkinto, lähihoitaja	7
Ohjaaja, koulutuksena vajaamielishoitaja	1
Sairaanhoitaja, koulutuksena sairaanhoitaja	1
Ohjaaja AMK, koulutuksena sosionomi/lähihoitaja	1
Laitoshuoltaja, koulutuksena laitoshuollon perustutkinto	1
Lähijohtaja, koulutuksena sairaanhoitaja/terveydenhoitaja YAMK	1

Arkipäivä ma – pe:

Aamuvuoro: 2–3 ohjaajaa

Iltavuoro 2–3 ohjaajaa

Yövuoro: 1 ohjaaja

Lauantai, sunnuntai tai arkipyhä:

Aamuvuoro: 2–3 ohjaajaa

Iltavuoro: 2–3 ohjaajaa

Välivuoro: 0–1 ohjaaja

Yövuoro: 1 ohjaaja

Maanantaina, tiistaina, keskiviikkona, torstaina ja perjantaina Katajan päivätoiminnasta tulee ohjaaja avustamaan Honkakotiin päivätoimintaan lähteviä asukkaita esim. pukeutumisessa ja siirtymisessä päivätoimintaan. Vastaavasti Honkakodin ohjaaja avustaa tarvittaessa päivätoiminnassa sovitun käytännön mukaisesti.

Sairaanhoitaja työskentelee pääasiassa arkisin aamuvuoroissa ja satunnaisesti iltaisin sekä viikonloppuisin.

Lyhytaikaiset (alle 3 viikon sijaisuudet) sijaiset hankitaan tarpeen mukaan Temporesta. Sijaisilla on pääsääntöisesti alalle soveltuva hoitajan tai ohjaajan koulutus ja pätevyys. Vuosilomien sijaiset ja pitempiaikaiset sijaiset pyritään hankkimaan Oma Hämeen henkilöstöhallinnon rekrytointijärjestelmän kautta. Esihenkilö voi myös sopia sijaisuudesta suoraan tehtävään soveltuvan henkilön kanssa. Uudelle työntekijälle pyritään suunnittelemaan perehdytysvuorot (2–3), joissa työntekijä kulkee vakituisen ohjaajan mukana, ja on ylimääräisenä resurssina. Näin yksikön asukkaat ja toimintatavat tulevat uudelle työntekijälle tutuiksi ennen kuin hän ottaa itsenäisen vastuun.

Sijaisen käytön periaatteena on, että vaadittava paikalla olevien asukkaiden mukainen henkilöstömitoitus säilytetään aina myös poissaolotapauksissa. Honkakoti pyrkii ensisijaisesti käyttämään tuttuja, yksikössä työskennelleitä sijaisia, jotta henkilöstövaihtuvuus olisi mahdollisimman pieni. Ensisijaisesti käytetään ammattitaitoista henkilökuntaa tai loppuvaiheen opiskelijoita, joilla on riittävä osaaminen tehtävien hoitamiseen.

Sijaishankinnassa varmistetaan aina, että yksikössä on ainakin yksi lääkeluvallinen työntekijä. Yövuorossa on oltava aina ammattitaitoinen, yksikön lääkeluvan omaava henkilö, joka tuntee Honkakodin asukkaat ja toimintatavat.

Sijaishankinnan periaatteista sekä pitkien sijaisuuksien rekrytoinnista vastaa lähijohtaja. Äkillisten poissaolojen sijaishankinnasta vastaa arkisin ensisijaisesti lähijohtaja omien työvuorojensa puitteissa. Äkillisten poissaolojen sijaishankinnasta vastaavat iltaisin, öisin ja viikonloppuisin Honkakodin ohjaajat.

Tilanteessa, jossa henkilöstöä ei ole riittävästi, toimitaan seuraavasti:

- Ensisijaisesti arvioidaan töiden järjestelyn ja yhteistyön mahdollisuudet sekä arvioidaan sijaisten hankinnan kriittisyys; yksikköön on laadittu ohjeistus sijaishankinnan periaatteista ja työn järjestelystä minimiresursoituissa vuoroissa
  - Selvitetään esimerkiksi Katajan päivätoiminnan ja Pihlajakodin esihenkilöltä, olisiko hänen yksiköstään ohjata työntekijää paikkaamaan vuoropuutosta
- Laitetaan Temporeen vuoro(t) auki
- Lisäksi ollaan yhteydessä Temporen vakisijaisiin sijaisille luodun vapaaehtoisen WhatsApp-ryhmän kautta
- Jos Temporesta ei saada sijaista, selvitetään, voiko joku omasta henkilöstöstä tehdä pidemmän vuoron, vaihtaa vuoroa, tai voiko vapaalla oleva tulla vuoroon
- Ryhmäviestin voi laittaa vakituisten työntekijöiden vapaaehtoiseen WhatsApp-ryhmään tiedonkulun nopeuttamiseksi

Rekrytointi

Henkilöstö löytää Kanta-Hämeen hyvinvointialueen rekrytointiohjeet [Rekrytoinnin käsikirjasta](#).

Tempore vastaa välittämiensä työntekijöiden ammattipätevyydestä ja ammattipätevyyden varmistamisesta. Lähijohtaja tarkistaa henkilön ammattipätevyyden Valviran ylläpitämästä keskusrekisteristä (JulkiTerhikki ja JulkiSuosikki). Lähijohtaja vastaa myös henkilön muun soveltuvuuden varmistamisesta.

Alaikäisten, iäkkäiden ja vammaisten kanssa työskenteleviltä henkilöiltä tarkastetaan rekrytoinnin yhteydessä rikosrekisteriote lainsäädännön edellyttämällä tavalla (laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä 504/2002, laki sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta 741/2023).

Perehdytys, osaamisen kehittäminen ja oppilaitosyhteistyö

Perehdytys

Honkakodissa työntekijän perehdytyskokonaisuuden organisoinnista ja toteutuksesta päävastuussa on lähijohtaja. Lääkehoidon perehdytyksestä vastaa sairaanhoitaja lääkehoitosuunnitelman mukaisesti. Kokonaisperehdytyksen kesto riippuu työtehtävästä sekä uuden työntekijän perehdytystarpeesta ja osaamisesta. Honkakodissa jokaiselle uudelle työntekijälle nimetään kaksi vastuuperehdyttäjää, jotka huolehtivat siitä, että työntekijä on saanut perehdytyksen/perehtynyt kaikkiin perehdytysuunnitelman mukaisiin osa-alueisiin.

Honkakodissa on uudelle työntekijälle Oma Hämeen perehdytysohjeen (luettavissa Intrassa) lisäksi yksikkökohtainen perehdytyksen muistilista, jossa on erikseen nimettynä kaikki perehtymisen osa-alueet ja ohjeistukset, jotka sisältyvät perehdytysohjelmaan. Perehdytys sisältää mm. tietoa organisaatiosta, omavalvonta- ja lääkehoitosuunnitelmat, pelastus-/ja poistumisturvallisuusohjeet, asiakas- ja potilastietojen käsittelyn, tietosuoja-asiat, laitteet, tarvikkeet ja asiakastyön. Perehdytyksen runko on henkilöstötietojärjestelmä Hertassa.

Onnistumiskeskustelut

Tavoite on, että onnistumiskeskustelu käydään kahdesti vuodessa HR-järjestelmä Hertassa olevan lomakkeen pohjalta. Sovitut asiat ja tavoitteet kirjataan aikatauluineen Herttaan. Vuonna 2024 onnistumiskeskustelu käydään Honkakodissa yhden kerran syyskaudella.

Täydennyskoulutukset

HR-palveluiden osaamisen kehittämisen palveluyksikkö suunnittelee ja toteuttaa strategiaan ja osaamisen arviointiin pohjautuvia osaamisen kehittämisen palveluja moniammatillisesti Oma Hämeen henkilöstölle. Lisäksi osaamisen kehittämisen palveluyksiköstä tarjotaan ohjausta osaamisen vahvistamisessa, kehittämisessä ja vaikuttavien oppimismenetelmien valinnassa toimialojen osaamisen kehittämiseen.

Yksittäisen työntekijän tai palveluyksikköä koskevaa asiakas- ja potilastyöhön vaadittavan osaamisen kehittämisestä ja varmistamisesta vastaa yksikön lähijohtaja, ja näiden koulutuskustannusten koulutusmäärärahat on sisällytetty palveluyksikön talousarvioon. Osaamisen johtaminen ja arviointi ovat jokaisen lähijohtajan vastuulla. Honkakodin lähijohtaja arvioi henkilöstön ammatillista osaamista onnistumiskeskustelujen, henkilöstöstä esille nousseiden tarpeiden sekä riskien arvioinnin ja hallinnan perusteella.

Työntekijöillä on velvollisuus oman ammatillisen osaamisen ylläpitämiseen, ja työnantajalla on velvollisuus mahdollistaa henkilökunnan täydennyskoulutukseen osallistuminen. Täydennyskou-

lutusta on mahdollistettava vähintään 3 päivää vuodessa. Ensiapukoulutusta, turvallisuuskoulutuksia, lääkehoidon verkkokoulutuksia (LOVe), tietoturva- ja tietosuojakoulutusta sekä eri sähköisten järjestelmien koulutusta on tarjolla säännöllisesti kaikille niitä tarvitseville.

Oma Hämeessä on käytössä LOVe-verkkokurssi lääkehoidon osaamisen varmistamiseksi. LOVe-verkkokurssien lisäksi uusi työntekijä antaa yksikkökohtaiset lääkehoidon osaamisen näytöt, jotka Honkakodin sairaanhoitaja vastaanottaa ja kuittaa hyväksytyiksi.

Turvallisuuskoulutukset

Jokainen työntekijä suorittaa vuosittain Oppiportin Tietoturva sosiaali- ja terveydenhuollossa verkkokoulutuksen. Lähijohtajat ja muut johtotehtävissä työskentelevät suorittavat johdon ja esihenkilöiden tietoturvakoulutuksen ja tietoturvariskien hallinta terveydenhuollon organisaatioissa -kurssit.

Koko Oma Hämeen tasolla tarkastellaan koulutustarpeita turvallisuusnäkökulmasta, ja henkilöstölle tarjotaan säännöllisesti toistuvina esimerkiksi alkusammutuskoulutuksia sekä uhka- ja väkivaltatilanteiden ehkäisyyn ja hallintaan sekä henkilöturvallisuuteen liittyviä koulutuksia. Uusien työntekijöiden tulee suorittaa sovitut tietosuoja ja -turvakoulutukset jo perehtymisvaiheessa.

Yksikössä järjestetään säännöllisesti turvallisuuskävelyjä, alkusammutus- ja poistumisharjoituksia. Ensiapukoulutuksia sekä AVEKKI-koulutuksia tulee Hertan koulutustarjottimelle säännöllisesti. Lähijohtajat ohjaavat omasta yksiköstään täydennyskoulutusta vailla olevat työntekijät näihin koulutuksiin.

Täydennyskoulutukseksi katsottavien koulutusten osallistumiset viedään Hertta HRM -järjestelmään joko osallistujan itsensä tai muun sovitun henkilön tai tahon toimesta.

Opiskelijoiden ohjaus harjoittelussa ja työsuhteessa

Opiskelijalle nimetään oma ohjaaja/ohjaajat, joskin myös muilla on ohjausvelvollisuus työvuorojensa puitteissa. Mahdollisuuksien mukaan pyritään siihen, että opiskelijan vastuuhjaaja on käynyt Oma Hämeen hyväksymän opiskelijanohjaajakoulutuksen.

Opiskelijoita ohjataan yksikön perehdytysuunnitelman mukaisesti opiskelun sisältöön ja laajuuteen soveltuvin osa-aluein. Kaikki yksikön turvallisuuteen, arvoihin ja toimintakulttuuriin liittyvät osa-alueet perehdytetään kaikille opiskelijoille. Muilta osin opiskelijaa ohjataan henkilökohtaisen opintosuunnitelman mukaisesti.

Opiskelija ei voi ohjaajan sijaisena toimia olla vastuussa lääkehuollosta tai tehdä ratkaisuja rajoittamistoimenpiteistä. Näistä on aina vastuussa koulutuksen ja riittävän perehdytyksen saanut sote-ammattihenkilö.

Työhyvinvointi ja työsuojelu

Työntekijöiden turvallisuuden ja terveellisuuden edistämiseksi sekä työkyvyn ylläpitämiseksi on Oma Hämeessä laadittu työsuojelun toimintaohjelma, joka kattaa työpaikan työolojen kehittämistarpeet ja työympäristöön liittyvien tekijöiden vaikutukset. Työsuojelun toimintaohjelmassa määritellään työsuojelun päämäärä ja tavoitteet, vastuut ja toimivalta. Työolojen seuranta ja kehittäminen ovat suunniteltua toimintaa, jolla ennakolta torjutaan ja ehkäistään tapaturmien, terveyshaittojen ja vaaratilanteiden ilmenemistä sekä pyritään ylläpitämään hyvää työilmapiiriä ja työssä jaksamista. Toimintaohjelma tukee työyksikkökohtaisten toimintasuunnitelmien laatimista ja päivittämistä.

Oma Hämeen työhyvinvointiohjelmassa määritellään keinot ja prosessit, joilla edistetään työntekijän innostusta työhönsä ja työkykyä. Työhyvinvointiohjelma pitää sisällään mm. työhyvinvointia ja työkykyä tukevan ohjeistuksen, päihdeohjelman sekä työsuojeluun ja työturvallisuuteen liittyvän ohjeistuksen. Työntekijöiden työhyvinvointia seurataan mm. työhyvinvointikyselyillä ja erilaisilla HR-mittareilla, kuten sairauspoissaoloseurannalla.

Lähijohtajat laativat yhdessä henkilöstön kanssa työturvallisuuslain edellyttämän työn vaarojen kartoituksen ja riskinarvioinnin. Riskinarviointi tehdään toimipistekohtaisesti WPro-järjestelmässä kolmen vuoden välein ja päivitetään vuosittain. Riskinarviointi toimii yksikkökohtaisen työsuojelun toimintasuunnitelman pohjana.

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen työterveyshuollosta vastaa Terveystalo. Ennaltaehkäiseviin työterveyshuoltopalveluihin kuuluvat työpaikkaselvitykset, jotka toteutetaan työpaikan, työsuojelun ja työterveyshuollon yhteistyönä. Muita työterveyshuollon lakisääteisiä tehtäviä ovat neuvonta ja ohjaus, terveystarkastukset, työkykyä ylläpitävään toimintaan osallistuminen sekä osatyökykyisten työntekijöiden terveydentilan seuranta. Työterveyshuollon toimintasuunnitelma sisältää työterveyshuollon yleiset tavoitteet, sen laajuuden sekä työpaikan olosuhteisiin perustuvat tarpeet sekä niistä johtuvat toimenpiteet.

Henkilöstön rokotussuoja on sekä asiakkaiden, potilaiden että henkilöstön turvallisuutta. Lähijohtaja vastaa henkilöstön lakisääteisen rokotussuojan varmistamisesta.

Tartuntatautilain 48§:n mukaista rokotussuojaa edellytetään tartuntatautien vakaville seurauksille alttiiden asiakkaiden ja potilaiden parissa työskenteleviltä.

Honkakodissa riskiarviointi on tehty yhdessä henkilökunnan kanssa alkuvuodesta 2024.

8 Toimitilat

Toimitilat ja tilojen käytön periaatteet

Honkakodin tilat ovat omassa asumispalvelukäytössä, eikä niitä vuokrata tai anneta käyttöön ulkopuolisille tahoille. Kaikilla asukkailla on omat esteettömät asunnot, joissa lähes kaikissa on oma wc- ja suihkutila. Muutamassa asunnossa on kahden asunnon välitilassa näiden asukkaiden yhteiskäytössä oleva WC- ja suihkutila. Kahdessa intervallihuoneessa ei ole WC- ja suihkutilaa huoneen yhteydessä, mutta intervallijaksolla olevalle asukkaalle osoitetaan huoneiden läheisyydessä oleva inva-WC yksityiskäyttöön jakson ajaksi. Suihkussa asukkaalla on mahdollisuus käydä Honkakodin yhteisissä suihkutiloissa, jolloin ohjaajat varmistavat yksityisyyden.

Osana Honkakodin toimintaa sen pihapiirissä sijaitsevat myös Mäntykodin rivitaloasunnot, jotka ovat kaksioita tai kolmioita. Rivitaloasunnoissa on oma pieni keittiö, joka mahdollistaa ruuan säilytyksen ja valmistamisen. Asukkailla on silti mahdollisuus ruokailla yhteisruokailuissa Honkakodin tiloissa, ja he saavat Honkakodista kaikki tarvitsemansa palvelut, kuten pyykki- ja lääkehuollon. Mäntykodissa ei ole yövalvontaa, mutta Mäntykodin asukkaat voivat yöaikaankin hakeutua Honkakodille tai soittaa Honkakodin työntekijöille saadakseen apua.

Asukkaat kalustavat ja sisustavat asuntonsa omilla huonekaluillaan ja tavaroillaan. Tiloissa on palo-osastointi. Ovet ovat lukittavissa, jolloin ulkopuolisilla henkilöillä ei ole pääsyä tiloihin.

Asukashuoneiden lisäksi Honkakodissa on pieni laitoskeittiö pesulinjastoineen, avara oleskelu- ja ruokailutila, henkilökunnan 2 toimistoa, pyykkihuolto- ja lääkkeenjako-tila, normaalioloissa tarvikkevarastona toimiva väestönsuoja, siivouskomero sekä saunaosasto pukeutumistiloineen. Yhteisissä tiloissa on pyritty kodinomaisuuteen esteettömyys huomioiden.

Honkakoti sijaitsee rauhallisessa taajamassa Turengin terveysaseman ja kauppakeskittymien välittömässä läheisyydessä. Turengin keskustaankin on vain kivenheiton matka. Honkakodin editse kulkevalta väylältä on hyvät, julkiset bussiyhteyden Hämeenlinnan keskusta. Luonto ja hyvät ulkoilumaastot alkavat heti pihapiiristä.

Teknologiset ratkaisut

Henkilökunnan turvallisuudesta huolehditaan puheyhteydellisellä vartijankutsupainikkeella.

Käytön ohjaamisesta ja toiminnan varmistamisesta vastaava henkilö: Päivi Hyvärinen

Siivous ja puhtaanapito

Yksikössä on siivous- ja puhtaanapitosuunnitelma. Suunnitelmassa on määriteltynä eri tilojen siivoustaajuudet sekä määräaikaistöiden suorittamisen aikavälit. Kanta-Hämeen hyvinvointialueella epidemiatilanteiden siivouksesta konsultoidaan infektioidentorjuntayksikköä. [Oma Hämeen intranetissä](#) on henkilöstön saatavilla ohjeet mm. vatsatautiepidemiaan.

Yksikössä ylläpidetään hyvää hygieniatasoa noudattamalla yksikön siivoustyön ohjetta. Työohjeessa on määritelty viikkotyöjärjestys asukashuoneiden sekä muiden tilojen puhtaanapidolle. Tilat ovat kodinomaiset, ja yleistä hygieniatasoa seurataan silmämääräisesti. Asiakkaiden tarvitsema tuki henkilökohtaisen hygienian ylläpitoon on yksilöllisesti arvioitu, ja he saavat siihen tarvitsemansa tuen.

Laitoshuoltajan toteuttaman ylläpitosiivouksen lisäksi työvuoroissa olevat ohjaajat pitävät huolta asukashuoneiden siisteydestä asukkaan itsemääräämisoikeus huomioiden. Tavoitteena on, että kukin asukas osallistuu kotipäivänään ohjatusti oman asuntonsa siivoukseen toimintakykynsä mukaan. Laitoshuoltajan toteuttaman puhtaanapidon ohella yksikön ohjaajat pitävät huolta Honkakodin keittiöstä ja yhteisten tilojen siisteydestä poistamalla roskat sekä pyyhkimällä pinnat päivittäin.

Asiakaspyykin pestään laitoshuoltajan ja ohjaajien toimesta yksikön pesukoneissa, siivoustekstiilit ja henkilökunnan suojavaatetus huolletaan pesulassa.

Yksikössä on nimetty hygieniayhdyshenkilö Katja Lampela katja.ma.lampela@omahame.fi, joka tekee yhteistyötä Oma Hämeen hygieniahoitaja Merja Kylmäsen merja.kylmanen@omahame.fi kanssa. Hygieniayhdyshenkilö sekä Honkakodin laitoshuoltaja osallistuvat mahdollisuuksien mukaan alueelliseen hygieniakoulutukseen, ja tuovat koulutuksista saadun ajankohtaisen tiedot sekä suositellut käytänteet yksikön käyttöön. Mahdollisissa epidemiatilanteissa yhteistyötä hygieniahoitajaan tiivistetään.

Hygieniayhdyshenkilö ja laitoshuoltaja huolehtivat työntekijöiden perehdytyksestä ajantasaisiin ohjeistuksiin. Tarvittaessa järjestetään yksilökohtaista lisäkoulutusta. Kaikilla vakituisilla työntekijöillä tulee olla Ruokaviraston hyväksymä hygieniapassi. Jos sitä ei ole työsuhteen alkaessa, työntekijä esittää hygieniapassin yksikön lähijohtajalle kolmen kuukauden kuluessa työsuhteen alkamisesta. Työntekijä järjestää itse ja omakustanteisesti kouluttautumisen sekä tentin.

Jätehuolto

Honkakodissa kierrätetään muovi, lasi, paperi, kartonki ja metalli. Biojätteelle on tulossa astia. Honkakodin jäteastiat sijaitsevat umpinaisessa, ovellisessa katoksessa. Itsenäisesti toimivat asukkaat – etenkin Mäntykodin tuetussa rivitaloasunnossa asuvat – tarvitsevat toistuvaa ohjeistusta jätteiden oikeaoppiseen lajitteluun ja kierrätykseen. Ohjaus ja opastus huomioidaan kotipäivien puitteissa, jolloin asukasta ohjataan kodinhoidollisissa askareissa.

Honkakodissa on yksi lukittu tietoturvajäteastia tietosuojapaperien asianmukaiseen hävittämiseen. Tietosuojajäteastiasta vastaa Remeo. Tietosuojajäteastian kyljessä on puhelinnumero, johon kuka tahansa työntekijä on velvollinen soittamaan ja ilmoittamaan astian vaihtotarpeesta, huomattessaan sen täytyneen. Tietoturvajäte hävitetään välittömästi tietoturvajäteastiaan, eikä sitä saa välivarastoida avonaiseen astiaan.

Viiltävälle ja pistävälle jätteelle on varattu riittävä määrä niille tarkoitettuja punakeltaisia astioita. Astiat palautetaan apteekkiin apteekkitilauksen tuojan välityksellä, kun astiasta on täytynyt 2/3. Uudet astiat tilataan Kori-tilausjärjestelmän kautta. Käytöstä poistuneet ja vanhentuneet lääkkeet toimitetaan apteekkiin. Yksikön lääkkeenjako huoneessa on kaikkien nähtävillä ohje lääkejätteen käsittelystä. Jokainen lääkkeitä jakava työntekijä huolehtii lääkkeenjaon yhteydessä vanhentuneiden lääkkeiden ohjeenmukaisesta hävittämisestä. Sairaanhoidaja varmistaa kerran kuukaudessa, ettei lääkebokseissa ole vanhentuneita tai käytöstä poistuneita lääkkeitä, ja huolehtii mahdollisesti kerääntyneen lääkejätteen poistoon.

Jokaisessa asukashuoneessa ja wc-tilassa on pieni jäteastia. Jokaisen työntekijän velvollisuus on hoitotoimien jälkeen sulkea eritteitä – esim. vaippoja ja käytettyjä pesulappuja – sisältävä jättepussi, ja toimittaa se jäteastiaan. Suljettuja roskapusseja voidaan kerätä maksimissaan yhden työvuoron ajan siivouskomerossa olemaan jätessäkkiin, mutta haisevat jätepussit viedään aina suoraan ulkokatokseen. Eristystilanteissa noudatetaan tarkasti erillistä jätteenkäsittelyohjetta asukkaalta tulevan jätteen sekä työntekijän suojarusteiden suhteen.

9 Asiakas- ja potilastietojen käsittely, kirjaaminen ja tietosuoja

Asiakas- ja potilastietojen käsittely ja kirjaaminen

Asiakkaiden ja potilaiden tietoja käsittelevillä työntekijöillä ja opiskelijoilla on vaitiolovelvollisuus, ja tietojärjestelmien käyttöoikeuksien saaminen edellyttää kirjallista tietoturva- ja tietosuojasitoutumusta. Salassapito- ja vaitiolovelvollisuus jatkuu palvelussuhteen päättymisen jälkeenkin.

Asiakastietojen käsittelyn tulee perustua hoito/asiakassuhteeseen tai työnantajan osoittamien tehtävien hoitoon. Asiakastietojärjestelmän ja henkilöstötietojen käytöstä jää lokitieto. Tietosuojan noudattamista seurataan. Salasanat vaihtuvat usein, ja jokainen velvoitetaan päättämään istuntonsa tietojen käsittelyn jälkeen.

Asiakastyön kirjaaminen on jokaisen ammattilaisen vastuulla. Kirjaamisvelvoitteesta on säädetty laissa sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista 4 §:ssä. Yksittäisen asiakkaan asiakastietojen kirjaaminen on jokaisen ammattihenkilön vastuulla ja edellyttää ammatillista harkintaa siitä, mitkä tiedot kussakin tapauksessa ovat olennaisia ja riittäviä. THL on ohjannut asiakastyön kirjaamista antamalla asiaa koskevan määräyksen 1/2021.

Honkakodissa on käytössä sähköinen asiakastietojärjestelmä LifeCare. Järjestelmään on henkilökunnalla henkilökohtaiset tunnukset ja käyttöoikeudet työtehtävien mukaisesti. LifeCaren pääkäyttäjä luo käyttäjätunnukset uusille työntekijöille lähijohtajan pyynnöstä. Lähijohtaja tilaa uuden työntekijän tunnukset sähköisellä lomakkeella, johon pääsemiseksi vaaditaan vahva tunnistautuminen. Tunnukset tilataan vain siksi ajaksi, kuin niiden käyttö on tarpeen. Nimetty perehdyttäjä käy uuden työntekijän ja opiskelijan kanssa työn/harjoittelun alkaessa läpi salassapitolomakkeen. Salassapitolomake on intrassa, ja se allekirjoitetaan sähköisesti.

Työntekijät perehdytetään nimetyn vastuuperehdyttäjän ohjauksella ja opastuksella asiakastietojärjestelmään. Lähijohtaja ja myös muut työntekijät seuraavat kirjaamiskäytänteitä lukemalla asukaskirjauksia, ja ohjaavat ja opastavat kirjaamisessa.

Työntekijä kirjaa oleelliset huomiot asukkaan päivittäiseen hoitoon, ohjaukseen, aktiivisuuteen ja terveydentilaan liittyen työvuoronsa päätteeksi. Kirjaamisessa huomioidaan rakenteellisuus, jolloin eri osa-alueet tulee kirjata oikean tarkentimen alle. Akuutit asiat, kuten tarvittaessa annettu lääkitys tai rajoitustoimenpiteet, kirjataan heti tai mahdollisimman pian tapahtumahetken jälkeen.

Tulevan Saga-asiakastietojärjestelmän perehdyttämiseen on Honkakodista nimetty kaksi vastuukäyttäjää, Anu Koskinen ja Katja Lampela. Vastuukäyttäjät saavat koulutuksen syksyllä 2024 käyttöön otettavaan uuteen asiakastietojärjestelmään, ja perehdyttävät sekä ohjaavat muun henkilökunnan asiakastietojärjestelmän käyttöön koulutuksen saatuaan. Jokainen työntekijä on käynyt/veloitettu käymään Oppiportin verkkokurssin *Kirjaamiskoulutus sosiaalipuolella*. Verkko-kurssi opastaa asianmukaisessa kirjaamistavassa.

Tietoturva ja tietosuojaja

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen tietosuojavastaava on Jaana Riikonen, tietosuojavastaava(at)omahame.fi.

Hyvinvointialueen tietoturvan ja tietosuojan periaatteet, käytännöt ja vastuut määritellään Kanta-Hämeen hyvinvointialueen tietoturva- ja tietosuojapolitiikan asiakirjassa.

Tietoturvaloukkauksella tarkoitetaan tapahtumaa tai tekoa, jonka seurauksena henkilötietoja tuhoutuu, häviää, muuttuu tai niitä luovutetaan luvattomasti tai henkilötietoihin pääsee käsiksi taho, jolla ei ole henkilötietoihin oikeutta. Kaikista henkilötietojen tietoturvaloukkauksista tehdään välittömästi HaiPro- ilmoitus.

10 Yhteenveto kehittämissuunnitelmasta

Yksikön kehittämistavoitteet ja suunnitellut toimenpiteet asiakas- ja potilasturvallisuuden, palvelun laatuun, omavalvontaan tai riskienhallintaan liittyen

Yksikkö työstää lääkinnällisten laitteiden rekisteriä, ja suunnittelee laitevastaavien johdolla perehdytyspolkua laitteisiin liittyen. Laitevastaavat ja lähijohtaja laativat konkreettisen toimintaohjeen lääkinnällisten laitteiden vaaratapahtumien osalta.

Yksikkö tekee yhteistyötä asukkaiden omatyöntekijöiden kanssa edistäen palvelusuunnitelmien ajantasaistamista. Omaohjaajat päivittävät yksikön suunnitelmat (hoitotyösuunnitelma + IMO-suunnitelma) palvelusuunnitelmien päivittämisen yhteydessä.

Yksikön sairaanhoitaja siirtää Honkakodin lääkehoitosuunnitelman Oma Hämeen pohjalle, ja päivittää suunnitelman asiasisällön ajantasaiseksi.

Honkakodin lähijohtaja laatii yksikköön rajoittamista koskevan ohjeistuksen, jossa on konkreettisesti ja yksikön toimintaa/rooleja kuvaavalla tavalla kirjoitetut prosessit.

Omaohjaajien suunnitelman hyväksyy ja vahvistaa palveluyksikön vastaava johtaja.

Paikka ja päiväys:

Allekirjoitus: